

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
A-halásos petit sor egyszer 20 fill.
A-halásos sorok között 16 fill.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A Westinghouse-gyár.
A pörvesztes város.
A barackai baleset.
Rágalmazás dróton.
A piarista szerelme.
A rejtélyes aradi.
Megjött a minorita generális.
Aradi kolónia Párisban.
A város vadászterülete.
A gyilkos író.
A Westinghouse gyár.
A gainai leányvásár.
A politika nyara.
A Sigray-uradalom zárlatát föloldották.
Merénylet az aradi gyorsvonat ellen.
Magyar ügyek a Reichsrathban.
Tárca: Orth János halála. Írta: Zubovics Fedor.

A Westinghouse-gyár.

Arad, július 18

El tudnak-e képzelni olyan asszonyt, aki évekig sóhajtozik az után, hogy gyereke legyen, s mihelyt az áldott állapotban kezdi magát érezni, eszeveszetten fut Fülöp Sárához, a debreceni rosszhírű szülésznőhöz, vagy valamelyik társához, hogy az anyaság elől idejekorán szabadítsa meg? Asszonyban ilyen hiszterikát elképzelni bajos; ha van, bizonyára a legocsmányabbak közé tartozik. De van ilyesmi egyébben, a mi szintén élő szervezet, s egyben-másban hasonlít az asszonyhoz. Ilyen egy város, még pedig a mi városunk, Arad. A gyáralapítással való szeretkezésnek, az új gyárak után való sóhajtozásnak akar ilyen magzatelhajtás a vége lenni.

Hegedüs Loránt, a gyáriparosok szövetségének igazgatója, nemrég egy anekdotán ezeket mondta:

— Magyarországon csak azokat a gyárakat pártolják, amelyek nincsenek. A meglevő gyárak nyakába annyi akadályt hurkolunk, hogy szinte megfojtjuk.

A mint látható, Hegedüs Lorántnak, bármilyen szakértője ő a gyáriparnak, nincs igaza. Arad s a Westinghouse-gyár a tanuja. A valóság az, hogy még azokat a gyárakat se pártoljuk, amelyek nincsenek. Azaz, mihelyt kezdenek lenni, mihelyt a fogantatáshoz eljutunk, igyekszünk tőle szabadulni. Pedig a nagy mozgalmnak első eredménye ez, az első gyár. És mégis akad bába, aki ezt az élet első pillanataiban, a születés első reményei között el akarja pusztítani.

Maga a szándék nem veszedelmes s nem tenné kockára az új gyár sorsát. De a műszer, amelylyel ezt az alacsony operációt akarja végezni, mérgezett élű: a gyanusítás.

Ez nálunk a legkönnyebb. S a legkönnyebb ott, ahol üzleti vállalatról van szó. Halatlan: idejön egy külföldi gyár, egy idegen

cég, amely nyereszkedni akar. Ezt mi nem tudtuk elképzelni. Az egészen természetes volt előttünk, hogy valami Pollák Frigyes Aradon szalmapapirgyárat alapított s abban egész vagyonát elveszítette; azt is fölfogtuk, hogy aradi gyárakat, amelyek nem tudtak boldogulni, egyre-másra bezúnteszenek. De hogy egy gyár nyerni, prosperálni akarjon: ez valami új. Hát nem egyedül ez a nemes, ideális, tiszta cél vezet Westinghouse-ékat, hogy Aradon egy gyárral és néhány ezer munkással több legyen? . . .

Az ilyen rátóti gondolkodásban talál talajra az orosz hintett gyanu, amelynek már a határozott és célzatos rosszakarata a gazdája. Miután az új gyár nyereszkedni akar, világos, hogy ebben a szándékában mindazok osztozkodnak, akik a tervét támogatják. Az egyiknek közelebbi, a másiknak távolabbi érdekei kapcsolódnak a gyárhoz; az egyiknek azonnal esedékes, a másiknak később leszámítolandó igényeit fogja kielégíteni. Önzetlenül senki se hisz benne, kivéve a nemes gyanusítókat. Szóval bűz, panama, szenny és kloáka.

Főlöslleges példákat hozni arra, hogy a legalaptalanabb gyanu is milyen rombolást tud Magyarországon végezni. Az ilyen gyanusítók számára találták föl azt a közmondást, hogy nem zörög a haraszt, ha nem fúj a szél. Pedig nálunk nagyon jól tudják a harasztot zörgetni, a mikor szélnek nyoma sincsen. És ez az állapot magyarázza meg azt a félnék irtózást, amelylyel a gyanunak árnya elől menekülnek. Az emberek nem biznak abban, hogy a maguk igazsága minden ellen megvédi őket; hanem sokszor a legjobb ügy mellől is elvonulnak, nehogy a rosszakaratu, bár nyilvánvalóan üres gyanu kényelmetlen perceket szerezzen.

Az aradi Westinghouse-gyár tervét is megkörnyékezte ez a veszedelem, de most már nem árthat neki. Mégis, a mikor a város újra határoz a Westinghouse-gyár részére megszavazott telek ügyében, jó lesz az angyalcsináló bábákkal szemben a tényeket csoportosítani, a valóságot konstatálni.

Mindenekelőtt állapítsuk meg, hogy nem „Westinghouse-ék” jöttek hozzánk, hanem mi kerestük fel őket. Mi küldtük ki Varjassy Lajost Párisba, mi tettünk ajánlatot a részvényhozzájárlásról, az ingyen telekről. Mi hívtuk Westinghouse-ékat, hogy jöjjenek Aradra és győződjenek meg, hogy mennyire alkalmas ez a hely a gyáralapításra.

A harasztban zörgetni kezdtek. Ötszáz ezer koronát adunk a gyárnak; egy fél milliót! Igaz ez. Igaz ez? Először csak háromszáz ezer koronát adunk; azt is ugyadjuk, hogy részt veszünk a gyáralapításban, amelyet az állam is egészségesnek

és szükségesnek tart, mert tekintélyes összeget, százötvenezer korona szubvenciót ad neki. Mi, azért az összegért, a melyet adunk, elsőbbségi részvényeket kapunk, holott a Westinghouse gyár a neve, tapasztalatai és a szabadalom fejében csak törzsrészvényeket kap, a melyek jövedelmessége csak akkor kezdődik, ha a város már megkapta az öt százalék hasznot. Ez volt a momentum, amely bizalmunkat provokálta.

Adunk négy hold ingyen telket. Ez a hiányzó kétszáz ezer korona? De hát ingyen telket minden új gyáralapításnak adunk, nemcsak Westinghouse-éknak. Tudnak okot rá, hogy ép ettől tagadják meg?

Keveslik, hogy az üzemet csak száz kilencven munkással és hivatalnokkal kezdi meg. Ezek révén ugyan átlagos számítás szerint, naponként mintegy kétezer koronával nagyobb fogyasztás várható: de tegyük fel, hogy ez is kevés. De a Weitzer-féle vaggongyár is csak háromszáz munkással kezdte; s a mint ez az ország egyik legnagyobb vállalatává lett, az aradi Westinghouse-gyár előtt is nyitva van a fejlődés utja, mihelyt új és új piacokat terem s ennek megfelelően a nagyobb produkcóra berendezkedik.

Hallottuk azt az ellenvetést is, hogy a gyár részvénytársaságában a Westinghouse-cég majorizálni fog. Ez a körülmény ép üdvös a vállalatra, a minthogy az aradi vaggongyárra is üdvös, hogy Schoellerék ott majorizálnak. E majorizálás nélkül a vaggongyár nem heverte volna ki a krízist.

Kétségtelen, hogy az aradi Westinghouse-cég nem lesz kisebb ipartelep, hanem olyan gyár, a mely méltó a nevéhez. Bizonyosága ennek, hogy a párisi központ igazgatója, Drake egy igazgatótársával maga jött le szemlét tartani a hely fölött, a melyet a gyártelep részére akarnak választani; egy kisebb „műhely” végett bizonyára főlöslleges lett volna ilyen embereknek ezt az utat megtenni.

Hogy a maradi, minden áron szkeptikus emberek örökké húzódoznak az olyan tervektől, amelyek befektetéssel járnak, a minthogy befektetés nélkül sehol haszon nem képzelhető, ez, szintén kérekkötője a város fejlődésének, de nem lehet ellene tenni. De hogy az alkotás, a közérdekű munka közben a gyanusítás fölveti a fejét, s mindjárt az első gyümölcs érését akarja meggátolni, ez ellen a város érdekében kell tiltakozni. Mert ha a gyanusítóknak sikerül elérni, hogy a gyáralapítások munkájának elősegítése, támogatása a panama látszatát gyüri az emberekre: akkor sok szerencsét kívánunk a gyáralapítási akcióhoz.

A pörvesztes város.

Amikor a tanítónak igazsága van.

Döntött a közigazgatási bíróság

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 18.

Köztudomású dolog, hogy eddig majdnem minden pörét elveszítette. Hogy miért ennyire szerencsétlen a város a pöreivel, azt nem lehet tudni. Most azután ismét pörvesztes lett Arad városa, egyik alkalmazottjával: egy tanítóval szemben. A tanítónak korpótlék járt, de nem adták meg neki. Hogy mivel indokolták a korpótlék kiutalványozásának megtagadását, hogy az elsőfoku fórumot személyes indokok vezérelték, arra nézve csak a város vezetősége adhatna felvilágosítást. A csekély fizetéséből nehezen megélő tanító végigjárta panaszával az összes közigazgatási fórumokat, mindenütt elutasították. Most végül a közigazgatási bíróság döntött a város és tanító ügyében s az utóbbinak javára megváltoztatta az elsőfoku hatóságok határozatait.

Az érdekes közigazgatási eljárásnak története az alábbi:

Szöke Antal aradi tanító 1906. februárjában Aradvárosa, mint iskolafentartó ellen az 5 öd éves korpótlékról szóló 1893. évi XXVI. tc. 2. § a értelmében korpótlék címén 816 korona 66 fillér erejéig közigazgatási végrehajtást kért. A kérvényt *Institoris* Kálmán akkori polgármesterhez Szöke Antal képviselőjében Szalay Arno dr. nyújtotta be. A polgármester valami szabályrendeletre hivatkozva Szökét elutasította kérelmével.

A tanító ekkor a polgármester elutasító határozata ellen a város közigazgatási bizottságához felebbezett. Szöke itt is süket fülekre talált. A közigazgatási bizottság jóváhagyta a polgármester határozatát. Az igazságot kereső tanító erre felebbezett a belügyminiszterhez, aki a két alsóbbfoku közigazgatási hatóságnak határozatát jóváhagyta és Szökét elutasította felebbezésével.

Szöke már lemondott arról a reményről, hogy az őt jogosan megillető korpótléket valaha megkaphassa. Felebbezett ugyan a közigazgatási bírósághoz, de nem nagyon bizott abban,

hogy a közigazgatási bíróság az ő javára fog dönteni.

Ma azután váratlan meglepetés érte a várost és Szöke Antal tanítót. A közigazgatási bíróság ugyanis ma küldötte le a vármegye alispánjához a Szöke ügyben hozott ítéletét. A közigazgatási bíróság *hatályon kívül helyezve* a három alsóbbfoku közigazgatási hatóság határozatát, elrendelte, hogy Aradváros közönsége az első ötödéves korpótlék címén köteles Szökének a visszatartott korpótlék összegéből 425 koronát végrehajtás terhe alatt haladéktalanul kiadni, egyúttal megállapította Szökének a második ötödéves korpótlékhoz való igényét.

Az alispáni hivatal a közigazgatási bíróság ítéletét azonnal soron kívül átterjesztette Arad város polgármesteri hivatalához.

A barackai baleset.

Feljelentés a kocsis ellen.

Ki a bűnös?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 18.

Megirtuk, hogy tegnapelőtt Baracka közelében az Aradhegyaljai motorosvasut társaság egyik motorja elgázolta *Wettstein* Jenő fogatát, amelyben ennek felesége, *Wettsteinné Szluha* Margit és három gyermeke ültek. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a kocsis versenyt hajtott a motorossal s át akart hajtani egy vasúti átjárón. Minthogy a motoros kiskiklott s a szerencsétlenség következtében pályarongálás is történt, az Aradhegyaljai motorosvasut társaság a *radnai* járásbíróshoz a következő feljelentést adta be:

E hó 16-ikán Gyorokról Radnára közlekedett 222 sz. vonat a barackai kőbányánál a 76 és 77 szelvény közötti átjárónál egy magán fogatot elütött, két lovat elgázolt, a kocsiban ülők kifordultak, semmi bajuk nem történt; de a 10 ik számú motor kiskiklott, a pályatestet megrongálta és ez okból a forgalom csak átszállással volt eszközölhető. A fogatban *Wettsteinné Szluha* Margit urnő barackai lakos 8 kis gyermekével ült, akik kisebb sérüléseket szenvedtek.

A 222 ik számú vonat személyzete kihall-

gatván, előadta, hogy látta a fogatot versenyt futni a vonattal. A kocsis maga is látta a vonatot, mert párhuzamosan haladt vele, s így semmi sem akadályozta a kilátást. A motorszemélyzet a kellő figyelmeztető jelekkel, folytonos sippal és csengetéssel és az előírt lassú menettel — a féket meghuzva — haladt a lejtőn Baracka állomásra, amint egyszerre a kocsis a lovak közé csapott és az eddig párhuzamosan haladó motort megelőzve, a motorvezető előtt gyors és váratlan fordulattal a motor elé hajtott. A 77 szelvény előtti ut átjáróra befordult ugyanakkor, a midőn a motoros is odaérkezett, s a motorvezetőnek nem volt ideje és alkalmja a váratlanul és közvetlenül elébe vágott kocsit előtt a lejtőn lefelé haladó motor-kocsit megállítani. A motor a két lovat elütötte és 7-5 méterre maga előtt tolt. Az egyik lovat a motor maga alá kapva 19 méterre tologatta a sínpáron, mely alkalommal a motor négy első kerekével kiskiklott. A kocsit eleje az átjárótól 30-5 méterre állott meg. 17 folyó méter vágány teljesen elromlott, 16 darab talpfa teljesen leszakadt. A motoron tönkrement, illetve megsérült a Böker fék, a reflector-lámpa, a baloldali feljáró lépcső és a homlokkal behorpadt.

Kárunk a pályatesten mintegy 120 korona, a motoron mintegy 400 korona, de a pontos kárösszeg csak a munka helyreállítása után adható meg. Ezen esetről egyedül és kizárólag a kocsis a hibás, aki látva a motort haladva, mégis elébe vágott annak, holott a motornak az átjárón való áthaladása előtt könnyen megállíthatta volna kocsiját, nem úgy mint a motor, mely csak hosszabb idő és még egy bizonyos ut befutása után állhat meg.

De hibás a kocsis azért is, mert tanu van reá, aki látta röviddel azelőtt ugyanezen kocsist a motornal versenyezve a paulisi templom előtt és utáni átjárónál közvetlen a motor előtt áthaladni.

Vége hiteles tanu van reá, hogy a kocsis gazdájának bevallotta, hogy hallotta ő jól a füttyöt és csengetést, de azért hajtott, sebesen mert meg akarta előzni a motort, hogy még azelőtt áthajthasson az átjárón. A kocsis különben mindig dicsekedni szokott azzal, hogy ő milyen ügyesen kezeli a lovait.

Amidőn az esetet bejelentjük, kérjük az ügyben a kocsis és gazdája ellen vétkes gondatlanságból elkövetett pályavétség büntetése miatt a vizsgálatot elrendelni, a törvény teljes szigorával megbüntetni és őket 520 koronában elmarasztalni. Végül megjegyezzük, hogy feltétlenül hibásnak tartjuk a kocsis gazdáját, aki tudva, hogy a barackai átjárónál 6 sínpár vezet és folyton vonatok és motorok közlekednek, nem utasítja szigorúan kocsisát, hogy tekintet nélkül arra, hogy jön-e vonat, vagy sem, az átjárók előtt csak lépésben legyen megengedve áthajtani. Ezen egyszerű és

Orth János halála.

Írta: Zubovics Fedor.

Orth Jánosnak, az elhunyt s boldogtalan királyi hercegnek lelki nyugalma már hosszú évek óta minden kimélet nélkül háborgatják. Nem mulik el hónap, hogy egy-egy kalandor ne látta volna Braziliában mint farmert, vagy a japán hadseregben mint tábornokot. Egy francia zuglap már annyira ment, hogy a Rubattino hajótársaság egyik hajóján látta, — mint pincért.

Megkísértem ezeknek a híreknek a megcáfolását azzal, hogy elmondom Antonió volt vitorlásom hűséges elbeszélését, a kit Kohnhauer Emánuelnek, a Trieszti Lloyd társaság igazgatójának ajánlása csak azért vettem föl jattomra, mert a boldogult Orth János hajóján szolgált és szemtanúja volt annak, hogyan indult el a Margerita utolsó útjára.

Antonió a szomoru napot így adja elő:

A Margerita Szantoszba kolofóniumot hozott. Személyzete negyven emberből állt, csupa lussin-pikkolói tengerészből, Scarpa kapitány parancsnokságával. A hajó hatalmas négyárbocos vitorlás volt, csupa vasátbóccal. A teste fekete, a párkányzata fehérre és a víz alatt járó test veresre volt festve; a veres miniumból körülbelül egy kvint szélességű sáv látszott ki a vízből. Így tehát a hajó három szint mutatott. Ezt, ugyano d Antonio, azért említem, mert ez színek szerepet fognak még játszani elbeszélésben.

A hajón volt Stubel Lóri bécsi színész, Orth János kedvese is. A hajó közepén, a fedélzet alatt fényes lakást rendezett be számára a volt királyi herceg. Orth Jánosnak közvetlenül a lakosztály mellett, kis, szerényen berendezett kabinja volt. E kabinok egyikében a padlózat alatt volt egy terjedelmes kézi magazin; hasonló azokhoz, a melyenek a szakácsok kabinjai alatt szoktak lenni. A magazin vasajtó és vasburkolattal volt ellátva s ott tartotta Orth János a szükséges hajómuniciót, a legénység fegyverei számára való töltényt s néhány kilogram puskaport és háromszáz angol font dinamitot, a melyet Londonban tettek a hajóra.

Stubel, Lóri többször sétált a hajó hátsó részén, többször közel jutottam hozzá, de elig láttam könyes szem nélkül, sirt a szegény mindig.

Nem fogom itt Antoniónak Szantoszig tartó hosszú utleírását elbeszélni. Csak Szantosztól kezdve veszem föl az elbeszélést, a mikor Orth János a biztos halálba készült. Ezt a készülődést a hajón történt intézkedések minden ketséget kizáró módon mutatták.

Szantoszba megérkezve — így folytatja Antonió elbeszélését — a kirakodás után, nagy csodálkozásunkra, Orth János elbocsátotta az egész legénységet, a kapitánytól és tisztektől lefelé az utolsó emberig, még saját komornyikját is, kifizetvén egy egész évi zsoldunkat. Scarpa kapitány kérdésére, hogy miért bocsátja bennünket szélnek, csak azt válaszolta, hogy ezt a sors rendelte így el. Azután könyes

szemmel bucsuzott tőlünk, megölelve a legénység minden egyes tagját. A Margerita legénysége — engem kivéve — másnap éjjel a Peninsulár hajótársaság két hajóján Európába utazott.

En Szantoszban maradtam, mert hittem és reméltem, hogy ha egyedül fogok jelentkezni Orth Jánosnál, biztosan felvesz ismét szolgálataiba. Nagy volt azonban csalódásom; a mikor másodnapra a Margeritát föl akartam keresni, már nem találtam a helyén. A dolog különösnek tetszett, mert hiszen rakomány nélkül, a retentő viharokba íresen csak el nem vitorlázhatott. A hajónak tehát itt kell lenni, de hol? Kutatni kezdtem tehát mindenfelé, de sikertelenül. Harmadnapra a régi kikötőben leövekelve egy hajó előtt állottam meg, a melynek a Margeritának kellett volna lennie, de — még sem volt az! Bámultam, mintha egy indiai szemfényvesztő bűvölte volna meg szememet. A hajótest egészen a Margeritáé volt, de hiszen a Margerita négy árbocos volt és három szíre festve. Ez pedig csak három árbocos és az egész hajótest egyszínű, sötétszürke. Megkerültem tehát a hajót a habtörőn át, akkor láttam, hogy a hajónak a vörösön felüli része van még csak befestve, a fokárboc pedig ott feküdt a fedélzeten, gulába rakva, leszerelve. Tehát itt a Margerita!

A hajó melletti parton már nagy mennyiségben volt a Margerita rakománya összehordva: Kénpor, Vej haj-Vejbe való irányítással. A málna berakásáért szép pénzt fizettek.

indokolt óvórendszabály mellőzése számtalan balesetnek lehet okozója.

Ezzel szemben *Wettstein* Jenő lovag ma telefonon arról értesített minket, hogy a kocsisa nem hajtott versenyt a motorossal s a balesetnek csakis a motoros az oka.

A piarista szerelme

Botrány egy rendházban.

A megőrült asszony.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 18.

Rendkívül pikáns izű szerelmi históriának szomorú akkordjai hangzottak el pár nappal ezelőtt Temesvárott, a piarista rendházban. *N. Gyula* feltűnően szép piarista tanár a kecskeméti rendháznak volt 2—3 évvel ezelőtt rendes tagja.

A tanár ur évekkel ezelőtt beleszeretett egy odaváló urinőbe, *Pápai Géza* gyógyszerész feleségébe, akinek válópöre éppen a szerelem első hajnalhasadásakor játszódott le. A fiatal asszony, aki nem a legkellemesebb hirnővre vergődött, nagyon kapott a piarista tanár udvarlásán s lassankint a viszony annyira fejlődött, hogy az asszony és szerelme a nyílt utcán is láthatók lettek — párosával.

Talán ez okozta vesztüket, mert csakhamar megjött az ukáz és a tanárnak távozni kellett — úi állomáshelyére, Temesvárra. Az asszonyka otthon maradt és e perctől fogva a viszony is mintha muló félben lett volna. Közben, még mielőtt a válórör befejezést nyert volna, a gyógyszerész meghalt, s az asszony özvegy lett. A kis tanár eleinte küldte a leveleket, lassan azután azok is elmaradtak. A napokban azután leutazott szerelmeséhez az asszonyka, aki tud mást vevén erről, gondosan elzárkózott a rendház komor falai közé. Ot napal ezelőtt sétára indult a tanár ur, ámde vesztére, mert szerelme, aki a piarista rendház közelében levő kávéházban megleste, utána sietett ideges sikoltozással, az utcán járó-kelők szemelátára.

A tanár ur megneszelvén a bajt, gyors léptekkel iramodott a közeli rendházba, ahová az asszony is követte. Onnét azonban szépen kituszkolták. S miután zavaros feleleteket adott

a nagy zajra elősiető rendőröknek, *letartóztaták és mint veszedelmes örültet megfigyelés alá helyezték.* Szerdán azután váratlanul mint teljesen épelméjű elbocsátották a kórházból s az asszonyka legelső kötelességének tartotta: magát egy ottani napilapban épelméjűnek nyilváníttatni és az utcán elkövetett „rendzavarását” olyannak nyilvánítani, mint amelyet ő „méltó felháborodásában követett el!”

Más verzió szerint *Pápainé* egy este bekopogtatott a rendházba s a kapus a kései idő dacára beengedte az urinőt, aki egyenesen a tanár szobája felé ment és kopogtatott. A szerzetes megkérdezte, hogy ki keresi, erre az asszony kiáltásba tört ki:

— Gyulám, édes Gyulám, hát nem ismeresz?

A lármára a többi szerzetesek előrohantak és nem tudták mire vélni az urinőnek ilyen késői látogatását. Majd kijött a szobából a tanár is, aki a folyton sikoltozó nőt kiutasította a rendházból. Minthogy *Pápainé* még mindig sikoltozott, a tanár örültnek nyilvánította és rendőrökért küldött, akik a szerencsétlen asszonyt a temesvári kórház megfigyelő osztályába szállították. Innen csakhamar elvitték Kecskemétre, ahonnan ma a gyorsvonattal Budapestre szállították a szerelmes asszonyt.

A rejtélyes aradi.

Nyakig a vízben.

A makacs éjjeli fürdőző.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 18.

Rejtélyes eset foglalkoztatja a fővároshoz közel fekvő *Zebegény* nyaralóhely közönségét. Az eset részletei a következők:

Tegnap este 10 óra tájban urias külsejű 50—55 évesnek látszó utas érkezett *Zebegény* állomásra. Az idegen megérkezése után a pályatesten maradt s egy ideig tétovázva álldogált a sinek között. A vasuti örök figyelmessé lettek a feltűnően viselkedő uriemberre s eltávolították a pályatestről. Tovább aztán nem törttek vele, miután azt hitték, hogy az idegen valószínűleg valamelyik nyaraló családjához tartozik. Később azonban mégis jelentést tettek

az esetről az állomásfőnököknek, aki aztán az örököt az idegen felkutatására utasította. Az örök néhány ezer lépésnyire átkutatták a pályatestet, de nem tudtak többé a rejtélyes idegen nyomára akadni.

Éjjeli három órakor erős kutyaugatás és vonítás verte fel a patak mentén lakókat. *Kirchenbaum* János kovácmester és *Szikriszt* János zebegényi lakosok a kutyaugatás irányába siettek s meglepetésükre *nyöszörgő ember hang ütötte meg a fülöket.* Kutatni kezdtek s végre ráakadtak egy emberre, aki *nyakig ült az eléggé mély patakban s egyik kezével görcsösen kapaszkodott egy fűzfa törzsébe.* Ki akarták huzni a vízből, az idegen azonban *egész erejével védekezett* és *Szikriszt* Jánosnak többször *öklével az arcába csapott.* Végre sikerült az erősen védekező embert a partra vonszolni, aki ekkor már félig elveszítette az eszméletét.

Bevitték *Szikriszt* kovácmester házába, ahol ágyba fektették s nyomban értesítették az esetről a község elöljáróságát. A bíró a helyszínére sietett s kiakarta hallgatni a rejtélyes idegent. Ez azonban csupán annyit mondott, hogy *Schreiner* Adolfnak hívják s *aradi lakos.* Átkutatták zsebeit s azokban egy háromezer koronáról szóló takarékpénztári betétkönyvecskét, néhány száz korona készpénzt, egy aranyórát láncsal és egy Budapestre *Zebegényig* szóló vasuti menetérti jegyet találtak. Megállapították azt is, hogy a rejtélyes utas nem szállt ki rögtön *Zebegényben,* hanem egy állomással tovább utazott s csak a legközelebbi vonattal tért ismét vissza *Zebegénybe.*

Ma reggel újból átkutatták zsebeit s a felső kabátjában elrejtve egy csomó névjegyet találtak:

Baross Adolf
magánzó
Budapest.

Ma reggel értesítették az esetről a szobi főszolgabíró is, aki még nem jelent meg a helyszínen. A vizsgálat lesz hivatva a rejtélyes utas személyazonosságát megállapítani s az esetre világosságot deríteni.

Én is szolgálatba álltam; egyrészt, mert nem akartam a nagy keresetet elszalasztani, más részt pedig, mert hittem, hogy alkalmam lesz *Orth* Jánosnak ismét fölajánlani szolgálatomat. Alig telt el azonban néhány óra, szívem mindig jobban összeszorult. Alig hittem szememnek. Ez még sem lehet *Orth* János hajója! A csillagúszta *Margherita,* amely még rakodás közben valósággal kápolnához hasonlított, most térdig érő piszok! *Orth* János sehol. A daruk mellett senki, aki a behordott zsákok számát rovancsolná. A legénység száma negyven helyett csak husz. Csupa félmeztelen ausztráliai gazember, ideiglenes, szabadságot gyilkos. Egy piszkos, züllött vitorlamester vezetésével, — tiszt sehol!

A piszkos, félmeztelen vitorlamester ösztökölte ugyan a gazembereket, de a nagy láрма, ének, hahota, kurjongatás közepette senki sem hallgatott rá. Ötöd napra, éjjeli és nappali munka után megvolt a rakodás s a hajó átfestése is és én akkor már tisztában voltam azal, hogy itt valami szörnyű dolog készül. A hajó nevét mindenütt átfestették. Furcsa! Egy névtelen hajó... Ilyen körülmények között és ilyen társaságban óvakodtam attól, hogy *Orth* nak fölajánljam szolgálatomat. De hiszen nem is láttam őt, sem *Stubel* Lórit az egész idő alatt. Csak az elindulás délutánján jelent meg a hajón, azonnal *Viharra* készen-t vezényelt, a mi annyit tesz, hogy lekötöznek a hajón mindent, a mit a habok lesöpörhetnének. Délután öt órakor *Stubel* Lóri érkezett meg a hajóra

egy ur és egy nagyon distingvált ur nő kíséretében, a két nő sirt. Ugy látszott, hogy *Orth* János nagyon várta kedvesét, mert négy óra óta folyton távcsővel nézte a várost. Látszott rajta az is, hogy a kíséret nem tetszett neki.

Este háromnegyed hat órakor a parti kapitányság hivatalnokai jelentek meg a hajón, hozták a praktikát, a hajó igazolványait. *Orth* János egy nagy kosárban bort, pálinkát és pezsgőt hozatott föl számukra, azután megkezdődött a hivatalnokok között az ivás és a szokásos disputa. Gondoltak is azok avval, hogy a hajó más színre van festve és hogy név nélkül indul.

Hét órakor végül megkondukt a hajó hangja és aki nem a hajóra tartozott, az takarodott, a két vendég is. A vasmacskát nagy nehezen fölhuzták és kezdődött olyan manőver, olyan fejtelenség, a melynek láttára minden tisztességes tengerészben fölháborodott a vér.

Antonió viharedzett arcán könny pergett le és fájdalmasan tette hozzá:

— Mio povero padrone! Fra questi assassini! Fra questi Cadri! Caro padrone! Szegény drága uram! E gyilkosok, e latrok között!

Hogy tehát *Orth* János Szantoszban már a halálba készült, az fájdalom, egész tisztán látható.

Először is Szantoszban világgá bocsájtotta hűséges embereit, azután negyven jeles tengerész helyett csak husz ausztráliai félfegyencet vett szolgálatába, tiszték nélkül. Egyenesen fölkereste a szantoszi ügynököket, hogy mást nem vesz föl hajójára, mint a kínálkozó tengerészek legelvetemedettebb sőpredékét.

Ez tehát egészen arra mutat, hogy a negyven lussini tengerészt nem akarta magával vinni a halálba. Hanem vitt magával egy sőpredéket, a kiknek mindegyike megérdemelte az akasztófát, tehát kár értük nem volt.

Azután minek redukálta *Orth* János legénységét negyven emberről huszra? Hiszen hajójának, amely *Vej* hajvejbe vitorlázott, a negyvenedik fokon kellett áthaladnia, az örökös orkánok tengerén. Itt tehát legkevesebb tíz emberrel többet kellett volna felvennie, ő pedig husz emberrel kevesebbet vitt magával. Ez tehát a legbizonyosabb bizonyítéka annak, hogy a vihar ellen viaskodni eszeágában sem volt. És ugyan minek változtatta el hajóját úgy, hogy lehetetlen volt abban a *Margheritát* felismerni? Miért festette az egész jó karban levő hajó testét szürkére? Miért degradálta négy árbócosból három árbócosra? Miért kapartatta le *Margherita* ragyogó aranybetűs nevét? És miért köttetett le mindent a hajón? Azért, mert nagyon jól tudta, hogy a negyvenedik fok alatt az orkánok kellő közepébe fog vitorlázni, és tudta ő azt nagyon jól, hogy ott hajójának, a mely amugy is tul van terhelve, ezzel a hitvány, és nem elegendő személyzettel okvetlen tönkre kell mennie.

Orth János ijesztő pontossággal gondolt utolsó utjánál minden lehetőségre. Kabinjának padlóalatti raktárába oly mennyiségű dinamitot helyezett el, a mely elég volt tíz ily hajó kettészakítására. És miért tette *Orth* János erre a helyre a dinamitot? A ért, mert nagyon jól tudta,

A gainai leányvásár.

Ahol már nem vesznek lányokat.

Csók vásár Nagyhalmágyon

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 18.

Az Aradi turista egyesület f. hó 20 án és 21-én tartja meg a néprajzi érdekességekben és természeti szépségekben gazdag Gainára hagyományos kirándulását. A kirándulás programja a következő:

Indulás Aradról a reggel 6 óra 40 perckor induló személyvonattal. Körösbányán étkezés. Innen kocsival a regényes Bulza völgyben a ritka természeti alakulású grohoti sziklahidh. z. Meghálás Felső-Bulzdesen. Éjjel 2 órakor indulás gyalog a ferdi Gaina csuczára, honnan a napfelkelésben gyönyörködhetnek a kirándulók.

A leányvásár megtekintése, leszállás a katonai havas völgyébe és érkezés Nagyhalmágyra délután 2 órakor, ahonnan visszatérés Aradra vonattal.

Jelentkezni lehet a kirándulás vezetője Vizer Aladár városi számtisztjénél a várcsuhán. Élelmet mindenki magával hoz.

A kirándulók az első napon rendszeresen csak Nagyhalmágyig utaznak, s ott töltik az éjt, hogy másnap reggel jelen lehessenek a *nagyhalmágyi csók vásáron*. Ez afféle előjátéka a gainai leányvásárnak. A csók vásárban csak olyan fiatal menyecskék vehetnek részt, akik legfeljebb egy évvel ezelőt mentek férjhez. Ezeket a többnyire szemrevaló asszonykákat a saját férjeik kísérik a vásárra, oldalukon hatalmas butykosokkal, amelyekben jóféle pálinka van. Erre a vásárra azonban csak jóképű embernek érdemes elmenni, mert az asszony válogatja ki a sok ajánkozó közül, hogy kit csókol meg. A választottakhoz oda megy a menyecske, megöleli, megcsókolja s aztán előtérbe engedi a férje urát, aki a pálinkás butykosból megkínálja a szerencsés embert. Akár iszik, akár nem ezután már csak egy dolog van hátra. — a *fietség*. A csókot tudniillik Nagyhalmágyon sem mérik ingyen, csupán az a különbség, hogy arányilag jóval olcsóbb mint egyebütt. A megcsókoló férfi ugyanis anyagi viszonyaihoz képest *kettőtől tíz fillért* köteles a menyecskének adni.

Az asszonyi számításnak természetesen

hogy ha el fog következni a hajó halálusája, az ausztráliai söpredék okvetlenül föl fog zenedülni, és akkor csak egy nyomás az elektromos gombon és a Margerita ezer darabban repül a levegőből a tengerek fenekére. Hogy tehát a Margeritának még roncsait se lehessen fölismereni, a hajónak ilyen átalakuláson kellett keresztülmennie.

Hazug, nyomorult rágalom tehát az a hisztelés, hogy Orth Jánost majd itt, majd ott látták élve. Mert hiszen nemcsak az egész világ haditengerésze tette szegény afg kályunk iránt való tiszteletből kötelességévé, hogy elkövessen mindent Orth János hajójának vagy roncsainak megtalálására, de még a világ összes hatalmainak kereskedelmi hajói is elkövettek minden lehetőt, hogy nyomára akadjanak a Margeritának. S mindez sikertelen volt.

Hogy pedig Orth Jánosnak élő hírét költeni vakmerő gazság, azt csak néni szóval fogom bizonyítani.

Orth János hajója egy londoni biztosítótársaságnál nagy összegre volt biztosítva. Orth János elűnése után két évre ezt az összeget édesanyjának, a királyi hercegnőnek kifizették. Azt kérdem tehát, hogy van e ember e földön aki azt merné állítani, hogy egy Orth János, az a puritán, becsületes jellem, az a kimagasló nagy lélek! ha élne, megengedte volna, hogy a biztosítási összeget édesanyjának, a királyi hercegnőnek, ily becsületes uton kifizessék? Ezt nem hiszheti senki.

Nyugodjék szegény Orth János lelke békében!

ezen a téren is tág tere van. A bátrabb menyecskék leginkább az urakat keresik fel, mert tudják, hogy egy ilyen csókért néha-néha egy-egy korona is cseppen.

Maga a leányvásár úgy folyt le, hogy a leányvásár napján az eladó leányok szülőik őrizete alatt megjelentek Gainán, szépen kirakták a hozományukat képező holmikat, hogy lássák a legények, mi jöik van a jövődöbelijöiknek. A legények pedig körül járták az egész teret és amelyik leány nekik megtetszett, rövidesen meg is kérték. Mindig akadt pap is, aki áldását adta rájuk s ott helyben megtartották a lakodalmat is. A gainai leányvásárra ma is felvonul a mindkét nemből való fiatalság, de legfeljebb a leánynezésig mehetnek, mert ma már az anyakönyvvezetőhöz kell menniök, ami tudvalevőleg sokkal körülményesebb dolog.

A kormányozható léghajó feltalálásához.

— Párbeszéd. —

- Te! Mi az. A fajsulya könnyebb, mint a levegő, üres, nagy és kormányozható?
- A kormányozható léghajó!
- Dehogyl! A koalíció!

Rágalmazás dróton

A táv-ellenesség.

A zaklatott cukros ember.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 18.

Wolf Emil, egy budapesti cukorgyári cég tisztviselőjénél alig volt békésebb természetű polgára a fővárosnak. Életében mindössze egy pár év előtt volt csupán összetűzése bizonyos Reich Jenővel, egy gabonakereskedővel. Ez a dolga is immár a feledés homályába merült volna, ha nagy ijedelmére a múlt év október hó 7-én a következő tartalmu sürgönyt nem kapja:

Bizonyos dolgok kitudódtak rólad, ezért vasbottal, kutyakorbáccsal és vitriollal keresnek; vigyázz életedre mindenütt és a nap minden pillanatában. Egy jóakaród.

A békés, kinek sem ártó ember soká tűnődött megzavart kedélyállapotában, de fogalma sem volt arról, hogy ki lehet a rosszakarója s még kevésbé, hogy ki a jóakarója. Izgalma még el sem múlt, amikor az *Az Ujság* napilapnak egy kivágott tárcacikkét kapta postán elváltoztatott írásu borítékban, amelyben e szavak voltak aláhuzva: „*az ily urakat ki kell irtani a világból.*”

Majd üzleti ügyekben Trencsén-Teplára utazott s ott az állomásfőnökhöz a következő sürgöny érkezett „*Az Ujság*” szerkesztősége alá írással: „*Igaz-e, hogy Wolf Emil repülőgépöt ott kutyakorbáccsal agyba-főbe verték?*”

Ennyi már elvise hetlen volt a felizgatott embernek s hazatérve, az eddig előadottak felsorolásával megtette a följelentést a rendőrségnél ismeretlen tettes ellen. A rendőri nyomozás szálal Reichhoz vezetett s gyanus volt, hogy ennek egy kéznél lévő levele, valamint a táviratok eredeti szövegén látható írás felette hasonlóak voltak. A bíróságnál Reich tagadta a tettességet, ellenezte a panaszos által kérelmezett írszakértő meghallgatását is s az elsőbíróság fel is mentette őt a vád alól.

A panaszos felebbezése folytán ma tárgyalta az ügyet a kir. törvényszék felebbezési tanácsa s ugyancsak céltalannak látván a vádlott tagadásával szemben a szakértő meghallgatást, helybenhagyta az elsőbíróság felmentő ítéletét.

Aradi kolónia Párisban.

Magyar iparosokat nevelnek.

A konzulátus igazolványa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 18.

A tavasszal Aradon járt egy magyar születésű párisi nagyiparos, aki nem cikkezett és nem szónokolt a magyar iparpártolásról, hanem okosan és megszívlelendő módon cselekedett. Wolfner Raoul — ez a gyáros neve — márciusban a lugosi 8. honvédegyalozred aradi zászlóaljánál fegyvergyakorlatot teljesített és ezt az aradi időzését arra használta föl, hogy eredményes magyar iparpártolási akciót kezdeményezzen. A párisi szücs-nagyiparos ugyanis egy csomó aradi ifjuval, illetve szülőkkel közjegyzői okiratba foglalt szerződést kötött, mely szerint Wolfner a maga költségén kiviszi őket Párisba és ott két éven át az 8. Mazarine-utcai ipartelepén és automobil-ruha üzletében minden díjazás nélkül a szücsmesterségre kitaníttatja. A tanulás ideje alatt a gyáros gondoskodik az ifjak teljes ellátásáról s ruházatáról és fejenként egy frank heti zsebpénzt ad nekik és a két év leteltével mindeniknek 400 frankot fizet ki.

Az 1907. április 10-étől 1909. április 10-ig érvényes bíró szerződés alapján Wolfner nyolc aradi ifjút vitt ki Párisba, hogy ott a szücsmesterséget elsajátítsák és azután Magyarországon hasonló, jól jövedelmező ipartelepeket létesítsenek. A nyolc 15-18 éves fiatal ember a következő: Triznyai István, Ruttkai Dezső, Karpesz Mór, Trebits Nándor, Fellner Rezső, Fellner Aladár, Grosz László és Welsz Sándor. Az ifjak egészen jól találják magukat a világvárosban, amelynek idegenszerűségét a magyar gyáros azzal igyekszik enyhíteni, hogy apailag gondoskodik az aradi kolóniáról, automobilkirándulásokra viszi, szórakoztatásokban részesíti és nem a rideg főnök bánásmódját tanúsítja velök szemben.

A legutóbbi napokig állandóan jó hírek érkeztek Párisból Aradra a szülőkhöz, akik a szerződésben jogaikat átruházták Wolfnerre. Mintegy két hét előtt azonban az egyik párisi tanonc, Grosz László betegség címén hazaküldte magát és itt azután rémhistóriákat mesélt a szülőknél a külföldi gyárban való bánásmódról, szűkölködésről és hasonló teljesen hazug dolgokról. A szülők erre kérdést intéztek a párisi gyároshoz és kérték, hogy nyugtassa meg őket, különben visszahozatják a gyerekeiket. Wolfner nyomban válaszolt a kérdezősködéésre és a szülőknek írt levelekben kijelentette, hogy Grosz valótlán dolgokat mesél, mert az ifjak nagyon meg vannak elégedve helyzetükkal, szorgalmasan dolgoznak a gyárban és nem győznek eléggé hálálkodni a gyáros és ennek családja részéről tapasztalt jóindulatért.

Hogy mennyire valótlanok Grosz László állításai, azt Wolfner egy nála levő aradi ifjak által kiállított és a párisi osztrák-magyar konzulátus által hitelesített nyilatkozattal is igazolta, amelynek szövege a következő:

Nyilatkozat.

Alólirottak ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy Wolfner Rezső szücsmester párisi lakos mind- ezideig a szerződésben foglaltakat pontosan betartotta s így Grosz László aradi lakos összes híreszteléseit minden alap nélküli *kolománynak nyilvánítjuk.*

Kelt Páris, 1907. július 9-én.

A nyilatkozatot, melynek végén az osztrák magyar konzulátus hitelesíti a hét aláíró név aláírását, Wolfner beküldötte *Grossmann* Alfred dr. aradi ügyvédnek, akinek irodájában az érdekelt szülők megtekinthetik az okmányt. Ha Grosz László most már nem hagy föl a szülők valótlan informálásával és továbbra is terjeszténé a hamis híreket, úgy a párisi gyáros aradi ügyvédje útján megteszi ellene a bünvádi főjelentést.

Magyar ügyek a Reichsrathban.

Beck báró a horvátok ellen.

Mi van Boszniával?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 18.

A Reichsrath néhány tagja tudvalevőleg igen gyenge szeretettel viseltetik Magyarország iránt. Ahol csak lehetséges, provokáló módon akarják Magyarországot államiségét megcsufolni s noha igen jól tudják, hogy törvényes alapjuk egyáltalában nincsen, a minap mégis olyan kijelentésekbe akarták beleugratni Beck báró osztrák miniszterelnököt, amelyek Horvátország szeparatisták törekvéseinek elismerésével egyenesen a magyar belügyekbe nyultak volna bele. *Peric, Ifsevic* és társai ugyanis a minap interpellációt intéztek Beck báróhoz, azt kérdezve tőle: hajlandó e odahatni, hogy a kiegyezési tárgyalásokban Horvátország, mint külön szerződő fél részt vegyen? Természetes, hogy Beck mai válaszában nem mondhatott mást, csak azt, amit a törvény diktált neki. Mindenesetre érdekes azonban, hogy az osztrák parlament egy része azon fájrad, hogy kiélesítse a horvátok amugy is tuzásba vitt magyargyűlöletét s hogy egyenesen a Magyarországtól való elszakadásra bujtsa fel a horvátokat.

A magyar ügyekre vonatkozó interpellációkra adott válaszról alábbi távirati értesülésünk számol be:

Az osztrák Reichsrath mai ülésén az irományok felolvasása után Beck báró miniszterelnök válaszolt *Peric, Ifsevic* és társai e hónap 3-án benyújtott interpellációjára és többek között a következőket mondotta:

— A képviselő urak azt a kérdést intézték hozzám, hajlandó vagyok-e gondot fordítani arra, hogy a Magyarországgal való új kiegyezés ügyében folyó tárgyalásoknál Horvátországot, mint önálló közjogi tényezőt megillető befolyás megőriztessék. Bátor vagyok erre megjegyezni, hogy szemben az interpellálók által föl-tett kérdéssel, az osztrák kormány magatartását az 1867. december 21-iki törvény szabja meg, amely az osztrák-magyar monarchia közös ügyeit és ezeknek kezelését pontosan körülírja éppen úgy, mint Magyarországon az 1867. évi XII. törvény-cikk. Mindkét törvény csak két alkotó tényezőt ismer, úgy mint a Reichsrathban képviselt királyságokat és országot egyrészt és a magyar szent korona országait másrészt. A magyar törvény több helyütt a birodalom mindkét feléről szól, mint a monarchia alkotó tényezőiről és mint alkotmányos képviselőjük csak a Reichsrath és a magyar országgyűlés, nem pedig a horvát országgyűlés szere-

pel. Az osztrák kormány csak e törvényes rendelkezést tarthatja szem előtt és éppen ezért *semminő befolyást nem gyakorolhat* a feltett kérdéssel érintett ügyre.

Axmann, Schöpfer és társaik, valamint *Redlich* és társai július 9-ikén interpellált *Wekerle* Sándor miniszterelnöknek Bosznia és Hercegovina közjogi állására vonatkozó nyilatkozata dolgában. Erre az interpellációra *Beck* báró a következőket felelte:

— Kérdéseikre válaszolva, első sorban azt akarom konstatálni, hogy az osztrák kormány Bosznia és Heregovina államjogi állására nézve egyedül a berlini szerződés 25. pontját, a monarchia és Törökország közötti 1879. április 21-én létrejött konvenciót, valamint a Bosznia és Hercegovina okkupálására vonatkozó törvényeket tartja mérvadóknak, amely törvények a Reichsrathban képviselt királyságok és országok jogait e provinciák szempontjából egész kétségtelen módon megállapítja és biztosítja. Meggyőződést szereztem arról, hogy a magyar miniszterelnök ur nyilatkozatában *jogainkat semmiképpen sem akarta kétségbevonni.*

A Ház a választ tudomásu vette.

A költségvetési vita során ma fölszólt Beck báró miniszterelnök is, hogy nyilatkozzék a kiegyezés ügyéről. A kiegyezési tárgyalások történetének elmondása után a miniszterelnök kijelentette, hogy a mai tényállásnál fogva a valószínűség bizonyos fokával mondható, hogy 10 évi időtartamra *létre fog jönni* egy az összes fontosabb kérdéseket tartalmazó kiegyezés. Ez természetesen ugyszólván időjárási prognózisképpen mondható, mert még számos kérdés nincs elintézve. Ha azonban a kiegyezés létrejön, úgy mindkét kormány nyugodt lelkiismerettel terjesztheti elő és képviselheti a kiegyezést.

A város vadászterülete.

A vadásztársaság kísérlete.

Nem oszlik fel

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 18.

Az aradi vadásztársaságnak a város határában haszonbérben birt vadászterületre vonatkozó bérlete tudvalevőleg 1908-ban jár le. A társaság, hogy a vadászterületet már jó eleve biztosítsa magának, beadványt intézett a városhoz s ebben a bérletnek 6 évre való meghosszabbítását kérte ama csekély bérösszeg fenntartása mellett, amelyet eddig fizetett.

Az e havi rendes közgyűlés foglalkozott a társaság beadványával s bár a tanács a bérlet meghosszabbítását javasolta, a törvényhatósági bizottság kimondotta, hogy a vadászterületet a bérlet lejártával nem adja tovább bérbe, hanem házilag kezeli. A törvényhatóságot az az intenció vezérelte, hogy a házi kezelés révén a város nagyobb jövedelemre tehet szert. Az egyik törvényhatósági bizottsági tag pedig egy takarékpénztári könyv deponálásával biztosította a közgyűlést, hogy a vadászterület házi kezelése a városnak 4000 koronát jövedelmez.

A közgyűlés határozatával kapcsolatban vadász körökben az a vélemény alakult ki, hogy a vadásztársaság fel fog oszlan. Ezt látszott igazolni a vadásztársaság elnökségének meghívója is, amelylyel a társaság tagjait rendkívüli közgyűlésre hívja össze.

Mint értesülünk, a vadász-társaság holnap

tartandó rendkívüli közgyűlésén nem a feloszlás eszméjét vetik fel. Ezt még idő előtt valónak tartják, mert a társaság még 1908-ig bírja bérben a vadászterületet. A holnapi közgyűlésen az elnö ség azzal a prozocióval áll elő, hogy a társaság intézzen újabb beadványt a városhoz és ebben ajánlja meg a bérlet meghosszabbítása esetén a 4000 koronát, amit a házi kezelés révén befolyó jövedelemnek remél a város.

Feltéve, hogy a közgyűlés elfogadja az előterjesztést — ami nem egészen bizonyos, mert a társaság nem áldozhat ilyen tetemes összeget a csupán sportszerű vadászatra — a városhoz intézendő beadványval várnia kell. A közgyűlés ugyanis már hozott a bérlet ügyében határozatot s így meg kell a társaságnak várnia a törvényben megszabott határidőnek lejártát, amely után a törvényhatósági bizottság előzőleg hozott határozatát egy újabb határozattal hatályon kívül helyezheti.

A gyilkos iró.

Szerelmi botrány Bécsben.

Az Alfonz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 18.

A bécsi bíróságot most szenzációs ügy foglalkoztatja, amelynek egyik hőse Ausztria egyik leghírnevesebb írója, hősnője pedig *Strindbergnek*, a világhírű írónak volt felesége. A pör az ellenfelek szívbéli ügye miatt keletkezett s folyamán pikáns részletek kerültek napvilágra. A szerelmi regénynek a törvényszék előtt játszódik le utolsó fejezete, amely elé Bécs irodalmi köreiből érthető érdeklődéssel tekintenek. A pör előzményeiről Bécsből az alábbiakat jelentik:

Hogy a szerelemtől a gyűlöletig csak egy lépés, — főleg akkor, ha már valaki alaposan kiszeregette magát, — annak szomorú bizonyossága az az épületes pör, melyet tegnap a bécs-józsefvárosi járásbírószék tárgyal. A csúnyán élére állított pörben a panaszos *Strindbergnek*, a híres írónak elvált felesége, a vádlott pedig *Oesteren* Frigyes író, akit egykor gyöngéd kötelek fűztek az asszonyhoz. A panasz tárgya az, hogy *Oesteren* egy detektivnek, akit az asszony az ő megfigyelésére fogadott fel, a következőket mondotta:

— Mondja meg *Strindbergnek*, hogy ha a tengeri fürdőben találkozom vele és ő tovább is üldöz engem, én őt *kitoloncoltatom*. Én Bécsnek első írója vagyok, hátam megett áll *Adler* dr. az egész pártjával és az egész sajtó.

Strindbergnek azzal védekezett, hogy neki joga volt *Oesteren*t figyelteni, mert *évekig pénzelte és kitartotta*. Előhozakodott aztán barátja multjával, hogy 1898-ban *meggyilkolta egyik kedvesét Prágában*, de ekkor elmezavart szimulált és így menekült meg a büntetéstől.

Ez a kijelentés nagy szenzációt keltett. *Oesteren* védője, *Markbreiter* dr. erre azt válaszolta, hogy *Strindbergnek* eljárása felette izléstelen. Az köztudomásu, hogy *Oesteren* Prágában 1898-ban *Reisner* Beatrix nevű kedvesét *agyonlőtte* és önmagára is irányzott lövést, de ő akkor elmebajos volt. Ez azért még nem adott *Strindbergnek* jogot arra, hogy őt molesztálja és még a lakásába is behatoljon. Különben jó lesz óvakodni az ilyen előéleti leleplezésektől, mert ellenesetben ő le közhölhet az asszony multjából nem egészen épületes részleteket.

A bíróság a védők kívánságára a tárgyalást elhalasztotta, mert mind a két fél újabb tanukat jelentett be.

Merénylet az aradi gyorsvonat ellen.

Dinamit a sineken.

Utások a halál torkában.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, július 18.

Tegnap este Branyicska és Déva között merényletet követtek el a budapest-predeáli gyorsvonat ellen. Eddig még ismeretlen tettesek dinamit töltényt helyeztek el az egyik sinen, amely a gyorsvonat mozdonyainak kereke alatt felrobbant s pusztulással fenyegette az egész vonatot, amelyen több mint száz utas volt a robbanás alkalmával. Különösen veszedelmessé tette a helyzetet az, hogy a robbanás a branyicskai hidon történt, minek folytán könnyen megeshetett volna, hogy a gyorsvonat összes kocsijaival együtt a Marosba zuhan.

A véletlen szerencse mellett a mozdonyvezető lélekjelenlétének és bátorságának köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. A megindított nyomozat mindezig nem tudta megállapítani, hogy ki követte el a merényletet. Az a hír, mintha a magyarság ellen felzúgott román munkások tették volna a vasuti sinre a dinamit töltényt, aligha felel meg a valóságnak.

A branyicskai hidon történt vasuti szerencsétlenségről a következő. Piskiről, Déváról és Budapestről érkezett távirataink szólnak.

A robbanás.

A budapest—predeáli 602. számú gyorsvonat tegnap este a rendes időben, 7 órakor indult el Aradról. Már Déva felé járt, mikor Branyicska és Déva között, a branyicskai hidon, 9 óra 52 perckor a gyorsvonat mozdonyának első kereké alatt hatalmas robbanás történt. A robbanás ereje oly erős volt, hogy egy pillanatra visszaloht a teljes sebességgel haladó vonatot, a légnyomás következtében pedig a mozdony vassátorának 5 milliméter vastag üveg ablakjai apró szilánkokra törtek. A rázkódás folytán a mozdonyvezető és a fűtő a géprezsekhez ütöttek és könnyebb sérülést szenvedtek.

A hatalmas rázkódást és robbanást a gyorsvonat valamennyi utasa észrevette, akik között óriási pánik tört ki. Az asszonyok rémült sikoltozással szaladtak az ajtók felé, s a higgadtabb utasoknak nagy erőfeszítéssel sikerült csak megakadályozniuk, hogy ki ne ugorjanak a robbogó vonatról. A férfiakon is meglátszott a robbanás okozta bizonytalanság és félelem, s halott haloványan bámultak ki a kocsik ablakain a sötét éjszakába.

A borzalmas pillanat hatása alatt azonban a mozdonyvezető nem vesztette el lélekjelenlétét s azonnal ellengőzt adott, minek folytán a gyorsvonatot lassabb tempóban levezette a hídról. A hid Déva felőli oldalán aztán megállította a gépet, s azonnal hozzá fogott annak megvizsgálásához, hogy voltaképpen milyen baleset érte a mozdonyt.

A nyugvó helyzetben levő vonatról mindenki a töltésre menekült, s az emberek egymást rémitgették a balesetről hirtelenében kiészelt mesékkel. Ezalatt a vasuti alkalmazottak lámpásaikkal a mozdonyhoz siettek, s a gépésszel együtt megállapították, hogy a vonat ellen dinamitmerényletet követtek el. A moz-

dony alsó építménye és a kerekek ugyanis egész szürkék voltak a dinamit robbanás folytán előállott füst lecsapódásától. A robbanásnak különben egyéb következményei is voltak a mozdonyon, amennyiben a baloldali futókerék abroncsa ketté tört, s több alkatrész részint összegömbült, részint eltört. A robbanás annyira heves volt, hogy a mozdony sátorának 5 milliméter vastagságú, erős üveg ablakjai ezer darabra törtek.

A szétszaggatott sin.

A mozdony sérüléseinek megállapítása után a mozdonyvezető és a többi vasuti alkalmazottak lámpásaikkal a branyicskai hidra siettek, hogy a merénylet helyét megtekintsék. Csupán a sinre rakott dinamittöltény kicsiny voltának köszönhető, hogy rémes szerencsétlenség nem történt. Megállapították ugyanis, hogy a hid második mezejében történt a robbanás, amely a baloldali sinből ötvennyolc centiméter hosszú darabot összeroncsolt s a sindarabokat 30—40 méter távolságba hajította el. Ezen a félméternyi hasadákon azután minden nagyobb veszély nélkül átsiklottak a vonat kerekéi. Kiszámíthatatlanok lettek volna azonban a következmények akkor, ha a sin véletlenül hosszabb darabon szakad fel, mert ez esetben az oldalra billent, teljes erővel száguldó gyorsvonat okvetlenül belerapult volna a Marosba.

A hid átvizsgálása alkalmával a hid ellenfalában még mintegy négy kiló dinamitot találtak, amely szerencsére nem robbant fel, mert ez esetben a hidat a gyorsvonattal együtt darabokra zúzta volna. A dinamit kanóccal is el volt látva s úgy látszik azért nem tette a merénylő olyan helyre, ahol pusztítást is okozhatott volna, mert erre már nem volt ideje.

Binder Lucián vonalbiztos, aki véletlenül a vonaton utazott, jelentékeny részt vesz a merénylet részleteinek kikutatásában; táviratilag értesítette a piskiri forgalmi főnököt, Balázs Árpád felügyelőt, aki egy bizottsággal együtt félóra múlva a helyszínre utazott s megindította a hivatalos vizsgálatot.

A megsérült gyorsvonat ezután lassú tempóban Déváig ment, ahova egy órai késedelemmel érkezett meg. Itt a törött kerekű mozdonyt lekapcsolták s más mozdonyral engedték utnak a vonatot Predeál felé. Egyben munkásokat küldöttek a merénylet helyére, akik hajnali 4 óráig helyreállították a megrongált pályarészt.

Az esetről ma reggel jelentést tettek a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének és a dévai kir. ügyészségnek. Az ügyészség azonnal megindította a nyomozatot, amely azonban eddig semmiféle pozitív eredménnyel nem járt. Az aradi üzletvezetőség részéről a ma déli gyorsvonattal Dévára utazott Fetter Géza üzletvezető helyettes, hogy a vasut részéről személyesen vezesse a vizsgálatot.

A tettesek kiderítésére irányuló nyomozat eddig csak annyit állapított meg, hogy a merénylő, vagy a merénylők valószínűleg a branyicskai szeszgyárban dolgozó munkások voltak. Megerősíteni látszik ezt a feltevést az a körülmény, hogy a branyicskai szeszgyár egyik kocsisát ma reggel átlőtt fejvel találták meg. A kocsis bizonyára tudott a merénylet tervéről s ismerte annak elkövetőit. A merénylők nyilván azért ölték meg, nehogy elárulhassa őket.

A hivatalos jelentés.

A budapest predeáli gyorsvonat ellen elkövetett merényletről a magyar államvasutak igazgatósága a következő hivatalos jelentést adta ki:

F. hó 17-én a 602. sz. budapest-predeáli gyorsvonat ellen Branyicska és Déva állomások

között a branyicskói hidon este 9 óra 52 perckor dinamitmerénylet követtek el.

Közvetlenül a vonat elhaladása előtt az ártéri hid első nyílásának a második mezejében dinamit töltény robbantott fel, amely a baloldali sint 58 cm. hosszúságban szétroncsolta. A sindarabok a hídtól 30—40 méter távolságban találtattak meg. Egy keresztalpfának a baloldali sin alatti része teljesen szétforgácsoltatott. A hidszerkezeten csak egy baloldali mellékosszartó egyik szegvasa görbített el. A mozdony ablakai bezúzódtak. Egyéb baj a vonaton nem történt. Az utasok és a személyzet közül senki sem sérült meg. A 602. sz. gyorsvonat körülbelül egy órát késett.

A megrongált pályarész reggel 4 óráig helyreállítottatott. A tettes kipuhatólása végett a szükséges intézkedések megtörténtek. A vizsgálat még az éjjel megindítottatott.

Egy utas elbeszélése.

Rafael dr. dévai ügyvéd, aki a gyorsvonaton utazott a következőket mondta a merényletről:

— Tíz órára járt az idő, amikor a branyicskói hidra ért gyorsvonatunk. Egyszerre óriási robbanás hallatszott, mintha egymás után többször lőttek volna. Az ablakok összetörték és ebből is azt hittük, hogy az ablakokon belőttek s ezért a padlóra feküdtünk. A vonat ebben a pillanatban dőcögni kezdett, az utasokon halálfélelem vett erőt és mindenféle sikoltozás és jajgatás volt hallható. Egyszerre hirtelen zökkenéssel a vonat megállott. Az utasok kiugrottak a kocsikból s a vasuti személyzet az óriási füstben, amelyet a robbanás okozott, lámpákkal kereste a robbanás okát. A dinamit a talpfákat szétroncsolta, a sineket meg görbítette és szétszórta. A vasutasok végigvizsgálták a hidat s azután a vonat óvatosan áthaladt a Maros tulsó felére. A réműlettől több nő rosszul lett és nem akart a vasuti kocsiba visszamenni. Végre nagynehezen elindulhattunk és megérkeztünk Dévára.

Hogy születnek a kacsák?

A dinamitmerénylet kapcsán ma vész-hírek jártak be az országot, amelyek a román tulzók művének hirdetik a tegnap esti szerencsés végű vasuti balesetet. Hogy ilyenkor tájékozatlanságból és fantasztikus rémképekből milyen furcsaságok látnak napvilágot, fényesen jellemzi egy fővárosi déli lap híradása, amelyet kuriózumképen egész terjedelmében az alábbiakban közlünk:

A nemzetiségi képviselőnek a képviselőházban való izgatása megtermette gyümölcsseit. A hiszékeny népet fölzakiatták és a magyar urak ellen uszították.

Ez az izgatás már oly fokra hágott, hogy tegnap a fanatikus oláhok merényletet követtek el a budapest—aradi gyorsvonat ellen.

Arad környékén az oláhok között már régebb óta szóttoznak, hogy elérkezett a leszámolás órája.

— Végezni kell a magyarokkal! — adták a szót szájról-szájra. Valóságos összeesküvést szöttek, hogy fogják fölrobbantani a gyorsvonatot, amelyen a „henye magyar urak“ utaznak.

A 602. számú gyorsvonat pontosan indult el a Budapest-keleti pályaudvarról. Minden incidens nélkül érkezett meg Arad környékére.

Itt, egyszerre csak, amikor már homályosodni kezdett, irtózatos dördülés reszkettette meg a levegőt. A dördülés akkora volt, hogy a gyorsvonat pokoli zakatolását is túlhasogta.

Az utasok ijedten néztek ki a kocsik ablakain, de nem láttak egyebet, mint kavargó, sűrű füstfelhőt.

Csak később tudták meg, hogy az alá a hid alá, melyen a vonat átbogott, puszkaport és dinamitot helyeztek. Fölrobbant mind a kettő, de csak

akkor, a mikor az utolsó kocsi szaladt a hidon. Ez az utolsó kocsi meg is rongálódott.

A robbanás ereje rettenetes volt. *A hidat és a sineket a szó szoros értelmében széthányta.*

Emberéletben kár nem esett.

Az államvasutak igazgatóságához eddig még nem érkezett a merényletről részletes tudósítás.

A Westinghouse-gyár.

Az automobilon versenyképessége.

A város érdekei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 18.

A város törvényhatósága tudvalevőleg holnap rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a Westinghouse gyár alapítására vonatkozólag végleges határozatot hoz. Az utóbbi időben a gyár alapításának körülményeire nézve egyesek részéről aggodalmak merültek fel, amelyeket a Westinghouse-gyár egyik megbízottja az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt tett nyilatkozatával teljesen eloszlat. A gyár megbízottja részletesen kiterjeszkedik nyilatkozatában mindazokra a kérdésekre, amelyek a laikusokban némi kételyeket ébresztettek fel. A beszélgetést az alábbiakban közöljük:

A Westinghouse-gyár alapítóinak megbízottja egy fővárosi mérnök a holnapi közgyűlés alkalmából Aradra érkezett. Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa felhasználta ezt az alkalmat, hogy néhány újabb fölmerült kérdésben az ő véleményét is megkérdezze. A megbízott a következőket mondotta:

— Rendkívül örvendek, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai sokoldalú elfoglaltságuk dacára is ily behatóan foglalkoznak az alapítással, mert ez alkalmat nyújt a nézetek kicserélése ellen, érveik megdöntésére s egy egészséges közvélemény kialakulására.

Munkatársunk ezután főképpen a legutóbb fölmerült szabadalmi, műszaki és közgazdasági kérdések iránt érdeklődött s a következő választ nyerte:

— A műszaki szakmában sokat foglalkoztam szabadalmi ügyekkel. Rámutatok arra a szakemberek előtt régóta ismeretes tényre, hogy a szabadalom kitűnő intézmény arra, hogy azt meglehessen kerülni. Egy kis változtatás az eredeti eszmén és már is kész az új szabadalom. A gyakorlati érzékű amerikaiak éppen azért gyakran nem is szabadalmaztatják legjobb dolgukat. Jól tudják ők, hogy nem a szabadalom a lényege a jó gyártmánynak, hanem az elkészítés módja, amit semmiféle szabadalmi illetéért sem lehet megszerezni. Ehez bizony évek kitartó munkája és nagy anyagi áldozatok szükségesek. Voltaképpen nem is a szabadalmakat fizetik meg, amikor olyanokat megvesznek, hanem a gyártás sok mindenféle csinját-binját, a gyártási tapasztalatokat, amik sohasem évülnek el, örökéletűek, sőt az idők folyamán gyarapodnak is. Klasszikus példája ennek egyik előkelő hazai vállalatunk, mely százezreket ölt bele rokon irányú kísérletekbe, míg belátta, hogy ennyi leckepezést hiába fizetett.

A gyártmányok minősége tekintetében újból csak szakemberekre hivatkozom, és csak arra kérem az ez iránti érdeklődőket, hogy ne azok véleményét kérdezzék, akik nem ismerik a Westinghouse-gyártmányt és hírét sem hallották, hanem azokat, akik a gyakorlatban próbálták ki őket.

A közgazdasági részt illetőleg utalok a városi tanács kezei között lévő részletes alapi-

tási tervezetre, mely teljes tájékozást nyújt az A. és B. részvények jellege és haszonrészese dése s az üzleti haszon elosztása tekintetében. Mérvadó ebben a tekintetben a kereskedelmi törvény is, mely a kisebbségben levő részvényesek jogait van hivatva kellőképpen védeni. Az alapítók egyébként figyelemmel voltak itt is a város érdekeire, s már eleve biztosították a város közönségének mint nagyrészvényesnek befolyását nemcsak a mérleg megállapítására hanem az egész üzletmenetre akkor, mikor a tárgyalások legelejétől fogva a város közönségét megillető helyet fentartották számára az igazgatóságban.

Kijelentem még, hogy az A. sorozatu részvényekre az összes aláírók egészen egyenlő arányban kötelesek a tervezet szerint befizetéseket eszközölni, hogy továbbá a Leszámitoló Bank semmi néven nevezendő előnyben nem részesül s hogy a Westinghouse cég egyezreően azért nem vesz részt a versenyeken, mert annyira el van foglalva megrendelésekkel, hogy versenycélokra nincs fölösleges kocsi. Ahol azonban megjelenik, ott helyt is áll magáért. Bizonyítja ezt a múlt decemberben rendezett Montecarló-párisi verseny, melyen 39 elsőrangú készítmény közül a részt vett két Westinghouse auto nyerte el az I. és II. díjat.

Eddig a nyilatkozat, mely a maga rövidségében is alkalmas arra, hogy azokat, akiknek még aggályaik voltak, kielégítse.

A Sigray-uradalom zárlatát föloldották.

Parasztbirtokokat alakítanak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 15.

Aradmegye egyik tekintélyes nagyságu uradalmát, amely 700 holdnyi területen Kerüls határában fekszik s előbb Sigray József gróf és neje tulajdona volt, a napokban — amint azt megirtuk — a kisjenői kir. járásbírószág zár alá vette. A szencziós zár alá vétel oka, a jelenlegi tulajdonosok és az uradalom bérlője között felmerült ellentétekben volt, amelyek azonban e héten már eloszlattak. amiért a kisjenői járásbírószág már *től is oldotta az uradalmat a zárlat alól.*

A zárföloldásnak az a története, hogy Világossy József dr. fővárosi ügyvéd, az uradalom egyik jelenlegi tulajdonosa hétfőn Aradra érkezett és teljesen kiegyenlített Bele János uradalmi bérlőnek száz-ezer koronás követelését, amelynek biztosítása végett a múlt héten a zárlat kértett. Most tehát misem állja már útját annak, hogy Világossy József dr. és Pap József szegedi magánzó sikeresen befejezzék a Sigray-uradalmon a parcellázási akciót, amelynek révén Aradmegyének tisztán románok által lakott részében egy kizárólag magyar gazdákból alakuló közösség létesül. A mintegy 320 magyar család Nagy- és Almás-Kamarás, továbbá a csanádmegyei Battonya, Bánhegyes, Kunágota és Kovácsháza községekből kerül ki és jogosan a legszebb reményekkel megy bele a parcellázási műveletbe, amelyet bizonyos oldalról még a földmivelésügyi kormányznál is diszkreditálni akartak. Nemrégiben ugyanis, amikor már perfect volt a parasztek birtokvásárlása, megkörnyékezték Darányi Ignác minisztert és

rá akarták birni, hogy hiusítsa meg ezt a kerülsi telepítést.

Ugyanakkor azonban föntjárt a miniszteriumban az új telepesek küldöttsége és kijelentette, hogy az állam minden támogatása nélkül is keresztülviszik a parcellázást. A küldöttség kifejtette, hogy a most kínálkozó jó alkalmat a földszükséglet kielégítésére nem szabad elmulasztania annál kevésbé, mert hiszen a Sigray-földekhez sokkal olcsóbban jutottak, mint az Ypsilanti-uradalom telepesei, akiknek maga a kormány 1100 koronáért adta el a birtok katasztrális holdját, míg ők 858 koronáért vették meg az azonos minőségű föld holdját.

Mihelyt az idei termést elhordták a Sigray földekről, nyomban megkezdődik a parasztbirtokok alakítása és tulajdonbaváló bocsátása. A gazdák a vételár megfizetéséhez megfelelő kölcsönt vesznek föl a budapesti kisbirtokosok országos földhitelintézetétől, mert a mai drága pénzvisszonyok mellett vidéki pénzügyintézetektől nem sikerült olcsóbb amortizációs kölcsönhöz jutni.

Ségahajó románc.

Párisi jelentések szerint feltalálták a kormányozható léghajót.

I.

Nekem nincs slusszom fent a börzén,
Az ön slusszáról álmodom;
Kegyed bájdusan horkol éjjel,
Míg én a betűket rovom.

Én gyalog járok reggel, este,
Kegyed meg gummirádlerezen;
Ön napernyővel jár az utcán
S a végrehajtó jár velem.

Ön szereti a kávé habbal,
En szeretem nagyon magát,
Ön felesége lesz egy urnak
És énbőlőlem lesz barát.

Nem szerzetes barát, hanem csak
Házibarát leendek én:
Egy bus szívnek vigasztalásra
Csak ily állásban van remény.

II.

Igy volt ez eddig. Am ezentul
Más lesz a mentő módszerem.
Ha önt feleségül nem adják,
Egy léghajón megszöktetem!

Egy olcsó léghajó fiakker
Megteszi a szolgálatot.
S a légkocsis hallgatni fog majd,
Ha jó borraalót kapott.

Együtt repülünk majd az égbe,
S ha karsu slusszát átfogom,
Ah, végre lesz egy slussz, kisasszony,
Amely az én tulajdonom!

Es elviszem magát, szerelmem,
S egy légvárban ön lesz az ur,
S én verseket zengek magáról,
Miként egy ócska trobadur.

Es hogyha majd egymást megunjuk,
Akkor se lesz, mi gondot ad:
Hazaszállítja önt serényen
Egy jól kiképzett légvonatot!

—zab.

Megjött a minorita generális.

Reiter Domokos Aradon.

Ünnepélyes fogadtatás a rendházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 18.

Az egész világ minoritáinak legfőbb ura, Reiter Domokos generális, ma Aradra érkezett. Jövetelét már több ízben jeleztük s a minorita házfőnök értesítése alapján megirtuk, hogy július 15-én érkezik ide Lugosról, ahol szintén a minorita rendházat vizsgálja felül. Közbejött akadályok miatt azonban Reiter Domokos nem jöhetett meg a jelzett időre s tegnap a lugosi minorita házfőnök táviratilag közölte Csák Církék dr.-ral, hogy a generális 18-án reggel indul Aradra.

A magas méltóságú vendég fogadására a rendfőnök tegnap este Temesvárra utazott. Ma délelőtt kihajtatott a vasuti állomásra, ahol bevárta a Lugos felől érkező vonatot, amelyen Reiter Domokos generális titkárja és a lugosi házfőnök kíséretében érkezett. A kölcsönös üdvözlések után a lugosi házfőnök visszautazott Lugosra, a generális pedig kíséretével tovább folytatta útját Arad felé, hova korán délután érkezett meg.

Reiter Domokos elé Delly Ödön házfőnök vezetése alatt a minorita rendház több tagja vonult ki az aradi vasutállomásra. A szerzetesek a vonat érkezésekor a perronon várták a főpapot. A generális, aki az ötvenes évek felé hajló, magas, derék ember, fiatalos könnyedséggel szállott ki egy első osztályú kocsiból s szívélyesen köszöntötte a fogadására megjelent minoritákat.

A társaság ezután kocsikra ült s behajtatott a városba. Az első kocsiban Reiter Domokos foglalt helyet, oldalán Csák Církék rendfőnökkel. A kocsik a minorita atyák templomának díszes feljáromáig hajtottak, ahonnan a papok egyenesen a templom előcsarnokába vonultak.

A templom zászlókkal díszített vesztibüljében az összes minorita atyák félkörbe helyezkedve várták generálisukat, a kit többszöri mély meghajlással üdvözölték. Innen Reiter Domokos vezetésével a templomba lépett a menet, ahol a generális a főoltárnál szent misét mondott. Mire után megáldotta a rendház tagjait s azután a sekrestyén át lakosztályába távozott, amelyet a második emeleten rendeztek be számára. Termeit csak este 8 órakor hagyta el, mikor is a rendház nagy ebédijében a minorita atyákkal egyetemben vacsorához ült. Vacsora közben a generális Csák Církék dr. és Delly Ödön között foglalt helyet. A vacsora háromnegyed 9 óráig tartott, amely után Reiter Domokos a rendház tagjaival hosszasan elbeszélgett. Bár a generális németül is tud, a társalgás nyelve kizárólag a latin volt.

A minorita generális körülbelül egy hélig marad Aradon, amely idő alatt a rendház összes ügyeit felülvizsgálja. A hivatalos vizsgálatot holnap reggel kezdi meg. Aradról Erdélybe, majd Felsőmagyarországba utazik, honnan augusztus közepén Szegedre megy, hogy az augusztus 22-én történő rendfőnök választáson elnököljön.

Reiter Domokos német születésű em-

ber. Tíz esztendő korában került ki Amerikába, ahol tanulmányai befejeztével a rend tagjai közé lépett s idővel a rend amerikai provinciálisja lett. Ebből az állásából Caratelli Lőrinc után őt helyezték az egész rend élére. Érdekes, hogy a generális feltűnően hasonlít az aradi Nemzeti Színház egyik tagjára, Ladiszlai József-re.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: A vig özvegy. operette.
Szombat: Bernát, bohózat. Bemutató előadás.
Vasárnap: Delután: A vig özvegy, operette. Este: Bernát, bohózat.
Hétfő: A polgármester ur, vígjáték. Tapolczay Dezső vendégfőléptével.
Kedd: A páholy, bohózat. Tapolczay Dezső vendégfőléptével.

* Durand és Durand. Tapolczay Dezső, az aradi színház illusztris vendége ma a Durand és Durand című tellvér francia bohózatban szerzett pazar élvezetet a közönségnek. És hogy a község mennyire honorálta a kitűnő művész pompás alakítását, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az egész előadást átkacagták. Harsogó kacaj kísérte Tapolczay minden szavát, minden mozdulatát. Durand fényes szerepében annyi kedvességet, kacagató humort, bájoságot nyújtott, amiért a föltétlen elismerés mellett még hála is illeti, mert igazi, szívbéli gyönyörűséget szerzett művészi játékával a szépszámú közönségnek. Maga az előadás egyike volt a legjobbaknak. A mi művészeink tudásuk legjavával járultak az elsőrangú sikerhez. Sokat kacagott a publikum Várnay pompás Coquardierejének, Szathmáry remek figurát mutatott be a hebegő kliens szerepében. Maryházy elegáns Durano mester volt. Nagy sikere volt H. Novák Irénnek és H. Körössy Jucinak, H. G.

A politika nyara.

Szélcsend egész vonalon.

Készülődések őszre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 18

Nyár. A pártkörök üresek, a politikusok odahaza, vagy valami fürdőn pihenik ki fáradalmaikat; a frondörök is pihennek: nem történik tehát semmi különös. Az egész politika nem egyéb, mint az őszi kampányra való készülődés. Az is csak lanyhán.

A kiegyezés a Ház előtt.

Napok óta érdekes és éles ujságpolemia folyik a helyzet két legégetőbb kérdése, a kiegyezés és az ujonclétszám körül. A két dolog közül a fontosabb, mert közelebbi, a kiegyezés. Az ujonclétszám ügyében pusztán találgatások folynak. A kiegyezésről bizonyos, hogy közelebbi időben a parlamentek elé fog kerülni.

A mi értesülésünk szerint a parlament őszi időszakára vár ez a munka. Lehetőséges, hogy a legelső javaslatok között lesz, amelyeket a kormány előterjeszt. Lehetséges ez abban az esetben, ha a nyár vége felé lépések, tárgyalások történének. Mert annyit a nagy bizonytalanság közepette is meg lehet állapítani, hogy a kiegyezés legfontosabb részleteiben még nagyon sok az eldöntetlen kérdés.

Mindemellett azért várható az őszre döntés, mert a nyár folyamán a miniszte-

riumok büroiban a legteljesebben fel lehet dolgozni az egész anyagot.

A nemzetiségi és a horvátok szövetsége.

A bukaresti *Adeverul* című lap július 15-iki számában *Egy bécsi level* cím alatt feltűnést keltő cikket közöl, melyben többek között a következőket írja:

A román képviselők már a horvát küzdelem legelején keresték azokat az érintkezési pontokat, amelyeknek alapján a szövetségük sikerülhetne. Meg is találták e pontokat és ennek következménye volt, hogy a nemzetiségi képviselők a horvátok obstrukciója alatt ezeknek segítségére siettek. Amikor azután a képviselőházban véget ért a harc, a nemzetiségi és horvát vezető férfiak Bécsben tanácskoztak, hogy milyen módon és micsoda eszközökkel folytassák a küzdelmet a magyarok ellen a képviselőházban. Abban állapodtak meg, hogy ősszel újból, még pedig egyesült erővel kezdik az obstrukciót.

HIREK.

Kilencéves öngyilkos.

Arad, július 18.

Életbölcselek szakavatott tollára való öngyilkosság történt ma Makón. A koránérettség, az idegesség korszakában is feltűnő az eset. Kilenc éves korában dobta el magától egy makói kis lány az életet. Anyagi gondok, az iskola terhe nem nyomhatta a kis életunt vállát és mégis megvált az élettől. Ez oly élettűnet, ami méltán gondolkodóba ejtethet minden embert.

A ritka esetről a következő tudósítást adjuk:

Kiss János makói lakosnak a Bogárczóban van tanyája. Ott éldegél már évek óta családjával. A törekvő gazdálkodónak *Juliánna* nevű 9 éves leánya volt.

A koránérettség jelei már régebben mutatkoztak a kis leányon. Évek óta arról fantáziált, hogy ő mielőbb meghal, mert tüdővész. Ennek a fantasztikus gondolkodásnak azután egészen rabja lett.

Sokszor emlegette, hogy ő nem várja be, míg természetes halállal kimulik, míg a betegség elsorvasztja nagyon is fiatal testét. Szülei már egy ízben visszatartották, hogy a tanya udvarán levő kutba ölje magát. A kis leánykát azonban nem lehetett megmenteni az életnek. Az öngyilkosság eszméjének teljesen rabjává lett.

Ma szülei a tanyáról dolguk végzése végett bejöttek a városba. Míg a szülők a városban jártak, a kis leány a szoba gerendájára alkalmazott kötélre felakasztotta magát. Mire szülei a városból visszatértek, leánykájuknak kihült holttestére találtak.

A szülők bánata leirhatatlan, melyben igaz részvéttel osztozik mindenki. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek, amely kétséget kizárólag megállapította az öngyilkosságot.

— Rendkívüli közgyűlés. Aradváros törvényhatósági bizottsága holnap, pénteken, délután négy órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a Westinghouse-gyár céljaira már elvben megszavazott terület átengedése felett névszerinti szavazással döntenek.

— Horvát-szerb barátkozás. Szerajevóból táviratozzák: *Pridor*-ban a horvát előkelőségek nagyszabású mulatságot rendeztek, az Ausztriához címzett szálló nagytermében. A szálló ormára ez alkalommal kitűzték a horvát lobogót, ami

szemet szurt a szerbeknek és nagyon ingerelte őket. Estefelé csapatostul vonultak a szálló elé és követelték a horvát lobogó eltávolítását, amit a horvátok nem voltak hajlandók teljesíteni. Amikor javában folyt a mulatság, a szerbek zajosan tüntettek a szálló előtt, majd összeverekedtek a horvátokkal. A verekedésnek számos sebesültje lett. Az egyik szerb kereskedő úgy kijött a sodrából, hogy revolvért rántott és a horvátokra lőtt. De a nagy tumultusban nem horvátot, hanem egy szerb kereskedőt ölt meg. A verekedés hírére kivonult a csendőrség és letartóztatott 14 férfit, köztük 8 kereskedőt. A letartóztatottakat megvasalva Banjalukába szállították. Ez a vérengzés is bizonyítja, hogy gyengén áll a horvát-szerb testvériség.

— **Különös trónvá'ság.** Szoulból táviratozzák: A koreai miniszterelnök fölszólította a császárt, hogy mondjon le a trónról, mert deputációt küldött a hágai békekonferenciára.

— **Áradások, felhőszakadások.** Bécs-ből táviratozzák: A tegnapi felhőszakadás következtében óriási víztömegek folytak a neuvaldegi, dornbachi és hernalsi völgyekbe, úgy, hogy az odavezető utak néhány perc alatt teljesen víz alatt állottak. Pincék és földszintes lakások vízzel teltek meg. Főleg Neuvaldeggben volt nagy a veszély úgy, hogy számos lakót ki kellett lakoltatni. Az istállókban sok állat pusztult el. A közúti vasút forgalma több óráig szünetelt. Több házat alá kellett támasztani.

Boroszló ból jelentik: A Schlesische Zeitung újabb jelentése szerint a Neisse áradása Brieg kerületben gáttörést okozott. A Löwen város alatti gát az elmúlt éjjel megszakadt. Nagy területek víz alatt állanak. Több gátat nagy veszély fenyegeti. Briegből katonaság indult el a mentési munkálatokra. A gátak védelmén egész éjjel dolgoztak.

— **Öngyilkos gyárigazgató.** Braunschweig-ből táviratozzák: Mayer Ágost, a Concordia vegyi gyár igazgatója és felesége ma ciánkált ittak és meghaltak. Tettüknek oka az volt, hogy a rendőrség le akarta tartóztatni az igazgatót, mert alkalmazottainak óvadékát elszikkasztotta. Amikor a rendőrtisztviselő megjelent Mayer lakásán, ez arra kérte, hogy engedje a másik szobába, ahol enni akar valamit. Néhány pillanat múlva Mayer és felesége megitták a mérget és azonnal meghaltak.

— **Megakadályozott családirtás.** Budapesti tudósítónk jelenti: A Maglódi-ut 80. számú házban május elseje óta lakik egy szoba és konyhából álló lakásban Dalberto Viktor olaszországi, bellanosi születésű 47 éves munkásember feleségével és négy gyermekével. Az olasz ember egy idő óta gyanúsán viselkedett, munkáját elhanyagolta, néha napokon át nem dolgozott, ha otthon volt, nagyon furcsa dolgokat beszélt, anarchista tanokat hirdetett, izgatott volt és ha a felesége a nyomorukra hivatkozott, durván bántalmazta. Tegnap délben is ilyen jelenet volt Dalbertoék lakásán. Az asszony nem főzött, mert nem volt miből és szemrehányásokat tett Dalbertónak, hogy mindnyájukat éheztesse. Az olasz annyira dühbe jött, hogy felkapott egy kést és azt ordítva: „Az egész perputtyot kivégzem!” a kést felesége oldalába döfte. A megsérült asszony a gyermekekkel kirohant a konyhába és Dalbertóra rázárta az ajtót, azután összeesett. Az olasz a késsel az ajtót szurkálta és folytonosan azt kiabálta:

— **Meg akarom ölni mind! Ne éljenek ezen a cudar világon!**

Amíg a rendőrökért szaladtak a házbéliek, orvos is került, aki éppen ott járt a házban és az asszony sebeit bekötözte. Sebesülése

nem súlyos. A dühöngő embert a közben érkezett rendőrök nagynehezen megfékeztek és megkötözve bevitték a X. kerületi kapitányságra, ahol megállapították, hogy közveszélyes elmebeteg és beszállították a lipótmezei tébolydába.

— **„Király ur!”** Norvégia közelíti meg ezt a holdbéli fogalmat leginkább. Mióta ott Haakon király ül a trónon, az egyedüli demokrata királyság a világon Norvégia. Haakon király pedig jól vigyáz arra, hogy népe demokrata érzelmeit ne sértse. Ennek érthető okai is vannak. A norvég királyt derék embernek tartja! Bizalmas és feszélyezetlen az érintkezés nép és király közt. Egyszerűbb udvari életet képzelni se lehet. Mióta Michelsen a bevonulásakor egyszerűen „király ur“-nak titulálta Haakont, azóta ez a címe és ismeretlen Norvégiában a feleséges kitétel. Franciaországban ugyan elkényeztettek Haakont, de mihelyt visszatért országába, figyelmeztették őt a honi szokásokra. Javaslatot terjesztettek eléje, hogy a katonai felterjesztések alá többé nem a „legalázatosabb“ aláírás kerüljön, hanem csak egyszerűen „tisztellel.“ Még a katona se vallja magát többé a király szolgájának. A norvég polgár egyszerűen azt írja levele vagy kérvénye alá: „üdvözlettel.“ Hogy is mondja ezzel szemben a gerinces magyar faj:

Ő császári és apostoli kir. felségének legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

Undorító szolgálai meghunyászkodás. S mily fölséges ezzel szemben a norvégban nyilvánuló emberi méltóság.

— **A pap nem léphet színpadra.** Az erdélyi evangélikus református egyház igazgató-tanácsa egy fölmerült panaszról kifolyólag eltiltotta a papokat attól, hogy színpadra álljanak, mert az ellenkezik a papi állás méltóságával.

— **A komédiás pisztolya.** Ancsin János erőművész, janglőr, költőtanácsos, műlovas, légugró, csepürágó és tűznyelős *Battonyán*, a vásártéren ütött tanyát. Itt azonban felmondott minden rendű és rangú kiváló művészeti tulajdonságainak és panorámájával kívánta gyönyörködtetni a jó battonyai közönséget. Hogy üzletének jövedelmét fokozza, dob és trombita hiányában egy rozoga pisztoly lövéseivel jelezte létezését. Amint egy-egy pisztolydurranást megereztett, hangos szóval, minden széppel, minden lánivalóval kecsgette a közönséget sátorába való betérésre. Így azután sikerült elérnie, hogy hol volt közönsége, hol nem. Persze, ha az utóbbi eset bekövetkezett, a pisztolydurranás ismét sürűbben hangzott. A vásáros bódé előtt azonban állandóan nagy közönség kíváncsiskodott. Juhász József és Sztanoj Zelena battonyai gyerekek is ott bámészkodtak, amikor a vásáros bódé teljesen üres volt. Ancsin mind sürűbben vette igénybe pisztolyának képességét. Egyik lövés a másikat érte, amit végre a pisztoly is megunt és szétdurant. *Juhász József* és *Sztanoj Zelena* hangos sikolylyal adtak jelt arról, hogy a pisztoly talált. A komédiásba befagyott a szó. Sietett a gyerekek segítségére. A katonaság is közbelépett. Megállapította, hogy az eldurant pisztoly a gyerekeket 9 nap alatt gyógyuló sebbel látta el. Ancsin ellen gondatlanságból eredő testi sértés miatt indult meg a vizsgálat.

— **Tolvaj női ruhában.** A Főlegyházáról Budapestre jövő vonatra ma reggel Nagymaros állomásán felszállt egy magas alaku, elegánsan öltözött nő, annyira feltűnő, hogy a vonatkísérő kalauz szeme megakadt rajta. Gyanús volt neki ő nagysága és a beszállás pillanatától fogva megfigyelte. Hamarosan meggyőződött arról, hogy a megfigyelés nem volt hiábavaló, mert ő nagysága, a mellette ülő urnak zsebéből ki-

lopta a pénztárcát. A kalauz pályatévészett ember, valóságos detektívtehetség, nem szólt egy árva szót sem, amíg Kőbányára meg nem érkeztek, ott ő nagyságát átadta a rendőrnek, aki bekísérte a X. kerületi kapitányságra. Itten erőlyesen tiltakozott előállítására ellen, azt mondta, Gyöngyösi Aranka művésznő. A lopást tagadta. Megmotozták és nemcsak a pénztárcát találták meg nála, hanem a motozásnál meggyőződtek arról is, hogy ő nagysága férfi. Gyöngyösi Aranka ezek után már nem tagadott, beismerte, hogy Vocsi Istvánnak hívják, főfoglalkozása utazó zsebtolvaj, mellékfoglalkozása nőimitátor, kisebb vidéki dalszarnokokban szokott működni. Vocsi a legveszedelmesebb utazó zsebtolvajok egyike, már tíz esetben volt büntetve. A X. kerületi kapitányságról átkísérték a toloncházba, ahol Vocsi István, alias Gyöngyösi Aranka várja a további eljárást.

— **Egy jegyző panamá.** Ily című minapi cikkünkre vonatkozólag *Neumann Manó* békéscsabai nagykereskedő annak közlésére kér bennünket, hogy ő *Bartos* Ferencsel csak egy ízben beszélt s akkor is elutasította őt, mert *Bartos* egy nyilatkozat aláírásáért díjazást követelt tőle. Tehát *Bartos*nak soha sem fizetett 200 koronát.

— **Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok** ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz* nál. 201

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Gara Akos** szabad ábon Az aradi kir. törvényszék vizsgáló birájának távirata alapján a nagyváradi kir. ügyészség **Gara Akost**, a sikkasztással vádolt ügyvédjelöltet tegnap este *szabadlára helyezte*.

§ **Nyáry Rezső** grófot ismét letartóztatták. Tíz nappal ezelőtt döntött a budapesti büntető törvényszék vádpancája a **Nyáry Rezső** gróf védője, **Dési Géza** dr. ügyvéd által beadott felfolyamodás ügyében, amelyben a letartóztatott grófnak szabadlára helyezését kérte. A vádpancás elfogadta a felfolyamodás indokait s **Nyáry Rezső** gróf főrendiházi terembiztos 3 napi letartóztatás után, amelyet *Szlavek* vizsgálóbíró rendelt el ellene, az ügyészség indítványára — szabadlára helyezte. A tegnapi napon **Nyáry Rezső** gróf idézést kapott a vizsgálóbírótól, hogy ma délelőtti jelenjen meg a vádirat átvétele céljából. A gróf pontosan meg is jelent s a szabadságon levő *Szlavek* vizsgálóbíró helyett **Takács** dr. albiró adta át neki az az ügyészségi vádiratot. Ebben a vádiratban a kir. ügyészség 2 rendbeli szemérem elleni büntetlél és 3 rendbeli hamis tanúzásra való rábírási vétségéért emel vádat a gróf ellen. **Takács** bíró ezután az ügyészi vádiratban foglalt letartóztatási indítványnak helyt adva, elrendelte **Nyáry Rezső** gróf ellen a vizsgálati folságot. A gróf védője, **Dési Géza** a vádirat ellen kifogásokkal élt s azután védencének szabadlára helyezését fogja kérelmezni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Füüdövendég. Ez a legnagyobb tévedés. On nem köteles tünni, hogy az ablaka alatt minden éjjel szerenádót adjanak és feiriasszák az álmából. Ez ellen különféle védekezési módot is tudunk, például: ne aludjék odahaza; aludjék odahaza, de nappal; ne aludjék; öntsön a [nyakukba egy mosdótál vizet. Egyébként pedig engedjen meg egy indiskrét megjegyzést: nekünk úgy tűnik fel, hogy ön nem panaszkodik. On henceg.

P. F. (Csanádalbert.) Sorjegye nem nyert.

M. S. dr. (Borosjenő.) Sajnálattal nem közheljük, mert még az igazság és a társadalmi rend érdekében sem lehet célunk egy fiatal életet egy meggondolatlan pillanatban tett ballépés miatt tönkretenni. Meglehet, hogy az igazság az ön részén van: az emberi érzés azonban ezt diktálja nekünk.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 18.

Kínálat és vételkédv korlátolt. Elkelt 20,000 méter-mázsa 15 fillérrel magasabb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	11.50—11.51	11.36—11.37
Zab októberre	8.08—8.09	7.99—8.—
Rozs októberre	8.87—8.88	8.81—8.82
Tengeri 1908 májusra	6.24—6.25	6.23—6.24

Zárul 5 órakor:

Osztrák-magyar államvasuti részvény 651.15
Magyar hitelrészvény 753.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Julius 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felel sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felel sulyban 133—134 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 138—137 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 137—138 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felel sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéselészám: Julius 15. napján volt készlet 38,263 darab, július 16. napján főlhajtatott 248 darab, július 16. napján elszállított 131 darab, július 17. napjára maradt készletben 38,480 darab. A hizott sertéselészlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Julius 18 —

Központi szálloda. Bornemissza Sándor báró birtokos Déva. — Holländer Lipót dr. ügyvéd Budapest. — Rotschild Károly gyáros Frankfurt. — Zearkó József főmérnök Budapest. — Varilievics Emil dr. ügyvéd Budapest. — Szekendy Pál intéző Sikula. — Szabó Emil kereskedő Budapest. — Weisz Frigyes biztosítási ellenőr Budapest. — Gunzert Vilmos gyáros Bécs. — Dranics János kereskedő Budapest. — Pollák Józsefné magánzónó és leánya Kolozsvár. — Schmiedt Elek magánzó és neje Kisjenő. — Christian János főorvos Szeged. — Vámos Jenő kereskedő Nagyvárad. — Novotny Károly főtitkár Temesvár. — Freisi Menyhért dr. ügyvéd Temesvár. — Zomsa Artur kadét Temesvár. — Szász Iván törvénytudó elnök Torok. — Janasa Dániel artista Bukarest. — Nemes József dr. kir. közjegyző Vajdahunyad. — Müller Pál mérnök Budapest. — Gschwindt Ernő vegyész Budapest. — Bíró Géza magánzó Budapest. — Gyórfy Kornél kereskedő Budapest. — Bernhard Béla kereskedő Budapest. — Goldschmidt Adolf kereskedő Budapest. — Tatar Jeremiás dr. orvos Bata. — Schmiedt Ede főerdész Bata. — Karabos István jegyző Bata. Fehér Kereszt-szálloda. Péter Arnold huszárezredes Grodek. — Világosi József dr. ügyvéd Budapest. — Rottenberg Jenő igazgató Budapest. — Neufelder Nándor igazgató Budapest. — Neufelder N. főhadnagy Brassó. — Mesitez Emil igazgató Grác. — Veinberg Gyula cégvezető Budapest. — Szekendy Mihály és családja Breznóbánya. — Reiner Pál mérnök Miskolc. — Gubics József és neje Nyitra. — Litkei Gábor gazdálkodó Makó. — Városi Ernő gazdálkodó Makó. — Horváth Lajos bányagazgató Resica. — Vámos György bányagazgató Resica. — Mezei Sándor és neje Vajdahunyad. — Mándel Nándor főfelügyelő Brassó. — Hassing Márton birtokos Bécs. — Romsauer Dániel kereskedő Zenta. — Tarján Károly mérnök Békéscsaba. — Veigl József hivatalnok Gurba. — Petrovics Sándor és neje Csanádpalota. — Rieger Raimond kereskedő Pancsova. — Bezzeg Sándor sertéskereskedő Békéscsaba. — Szűcs Kálmán üzletvezető Békéscsaba. — Buday Károly és neje Debrecen. — Krämer Gyula utazó Budapest. — Schvarcz Dezső utazó Budapest. — Glauber Henrik utazó Budapest. — Bienenstock Ignác utazó Budapest. — Lich Lajos utazó Budapest. — Hirschler Nándor utazó Budapest. — Krausz Zsigmond utazó Budapest. — Laufer Ferenc utazó Budapest. — Friedman Jenő

utazó Budapest. — Fuchs Béla utazó Bécs. — Klein Sándor utazó Bécs. — Eckstein Ede utazó Bécs. — Gerő Izidor utazó Bécs. — Miklós Dezső utazó Debrecen. — Vitilló Germán utazó Nagyvárad. — Hegedüs Emil utazó Temesvár. Vass-szálloda. Schenk Jakab utazó Ujvidék. — Szöllösi Lajos utazó Budapest. — Székely Dezső utazó Budapest. — Ungár János utazó Budapest. — Schön Ignác utazó Budapest. — Wertheimer N. utazó Budapest. — Lusztig József kereskedő Radna. — Weisz Mór bérlió Eperjes. — Szalay Gábor bérlió Zenta. — Balog János gazda Zenta. — Szóke Béla főpincér Szeged. — Winisch Antónia magánzó Szeged. Pannónia szálloda. Vuculescu József birtokos Seprős. — Szabó Ernő kereskedő és neje Budapest. — Leipnik Ignác utazó Makó. — Dávid Jakab kereskedő Tauc. — Metz József gazdálkodó és neje Almáskamarás. — Duchner József utazó Budapest. — Heszler Salamon igazgató Makó. — Kerekesi Emma magánzó Kristyór. — Löwinger Ignác birtokos Gurba. — Forovitz Félix gözmalomtulajdonos Varjas. — Márton Péter kádár Szeged. — Sipes K. Jenő utazó Versec.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

Nyári színház.

Penteeken, 1907. évi július hó 19-én:

A vig özvegy.

Operetta 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor és Stein Leo. Zenéjét szerző: Lehár Ferenc. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Zéta Mirkó	Hortl Sándor.	Bogdánovic	Delli Lajos.
Valencienne	Zalai Margit.	S. Ivaine, neje	Gyórfi T.
Danilovics	Leóvei Leo.	Kromow	Ujj Kálmán.
Glavári Hanna	Kállai Jolán.	Prisics, őrnagy	Kuicsár L.
Rosillon	Faludi K.	Pra-covia	Benkőné P.
Cascada	Fehér A.	Nyegus, irnok	Varnai Jenő.

Közdete este 8 órakor.

NYILTTER.

Szombaton, folyó hó 20-án és a következő napokon a

KÖZPONTIBAN

(kerthelyiségben) hangversenyez

Pongrác Lajos

világhírű cigányprimás, teljes zenekarával.

1782

3242—1907. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A világosi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Ujszentannai népbank végrehajthatónak, id. Sztanka György és ifj. Sztanka György végrehajtást szenvedettek elleni 4000 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, a világosi kir. járásbíró területén levő, Galsa község területén fekvő, a galsai 847. sz. tjkvben A. + 1. sor. 3269—70/b. hrsz. ingatlanra 242 korona és a galsai 907. sz. tjkvben A. I. 1—4. sor. 1439/a., 1770/a., 2041/a. és 2566/a. hrsz. a ingatlanokra az árverést 1052 koronában ezen-

nel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebbi ingatlanok az 1907. évi szeptember hó 3. napjának d. e. 9 órájkor Galsa községhezánál megratandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 24 kor. 20 fill. és 105 kor. 20 fillert készpénzben vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Világos, 1907. évi május hó 31. napján.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Povoini,

kir. aljbíró.

1777

117

372—1907. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke az aradi községi iskolákban szükségelt következő iskolai felszerelések szállítása iránt f. évi július hó 22-én d. e. 10 órakor árlejtést tart:

60 darab 2 ülésű iskolai fapad, kétszer festve, minta megtekinthető a polgári fiu iskolánál, darabja 14 korona, összesen 840 korona.

80 darab lóca, egyenként 5—5 tanuló részére, barnára festve, darabja 6 korona, összesen 180 korona.

2 darab szertári nagy szekrény, festve és erezve, minta megtekinthető a polgári fiu iskola szertárában, darabja 150 korona, összesen 300 korona.

2 darab álló ruha fogas, fényezett, darabja 8 korona, összesen 16 korona.

1 darab iskola tábla, forgatható 26 korona.

1 darab számoló-gép (1000 számkörrel) 24 korona.

6 darab esernyő-tartó bádóg medencével, mint a Hassinger-utcai iskolánál, darabja 8 korona, összesen 48 korona.

1 fali kis fogas a tanító használatára 2 kor. 40 fillér.

11 folyóméter fafogas a tanulók használatára, 1 méter 2 korona, összesen 22 korona.

1 darab iskolai tábla állványnyal, 2-20 m. hosszú, 1-20 széles, 26 korona, összesen 1880 korona 40 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 15-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

KRISTÁLY

forrás

szénsavval telített ásványvízének kitűnő hatása előnyösen el van ismerve.

Nagy kedveltségnek örvend ugy hazánkban, mint a külföldön, ahol mindinkább nagyobb tért hódít.

Ezrével állanak rendelkezésre orvosi tekintélyek szakvéleményei, melyekben a Kristály-forrás ásványvizet mint a leg-egészségesebb és legjobb asztali-víze ismerik el.

A Kristály-forrás szénsavval telített ásványvize elsőrendű étvagyjavító, megakadályozza a gyomorrontást, óvszer lerőgő betegségek ellen.

Főraktár: Aradváros, Arad és Csanádvarmegye és Temes megye északi részére: ELES ARVÉN... 1522

Szent Lukácsfürdő Kútállalat Budapest.

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító bűze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb és legolcsóbb 1200

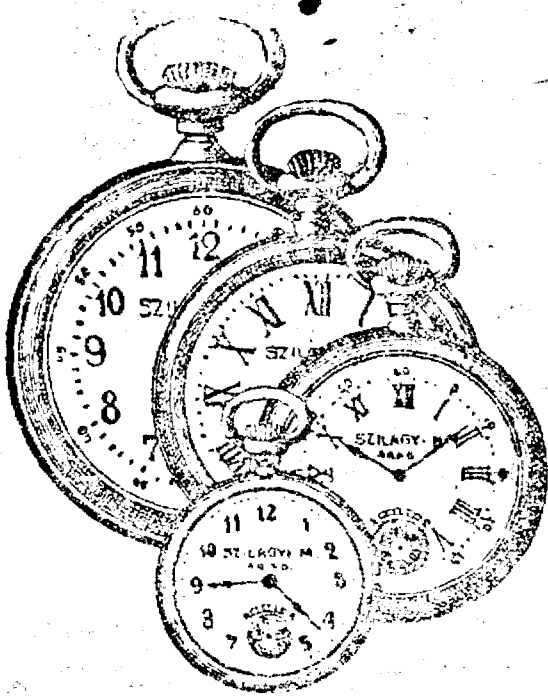
óra-javító műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Borosjenő és Vidékének Gazdasági és Hitelszövetkezete

egy

segéd-tisztviselői

illetve

1779

segéd-könyvelői

állásra pályázatot hirdet.

Kereskedelmi iskolát végzett és érettségizett egyének (kezdők is) pályázhatnak. A gabona szakmában jártasak előnyben részesülnek.

Termetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

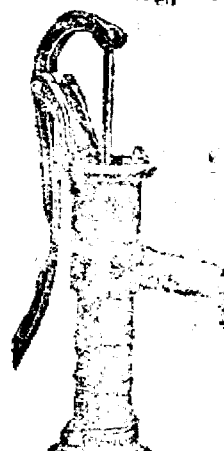
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-árakon.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, péjszak és egyéb tisztáltságot szonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyú nem remlik és a bort nem renthetja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Készül-geknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű gummirozott kendercsövek legolcsóbb árban.

Kutak

és hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, min bármely hely vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyú készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett évi 1600 korona fizetéssel és 400 korona lakbér illetmény-nyel javadalmazott adóügyi szám-

tiszti állásra pályázatot hirdeték és az 1883. évi I. t.-c. 19. §-ában meghatározott képesítéssel bíró pályázni szándékozókat felhívom, hogy orvosi bizonyítvánnyal és felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám 1907. évi augusztus hó 6-ig bezárólag nyújtsák be. Az elkészített pályázati kérvények nem vétetnek figyelembe.

Arad, 1907. évi július hó 15.

Varjasz Lajos, polgármester.

Természetes ezüst

üstben mindenkor

frissen befőzött

— kiváló finom

málna

szörpöt

szállít

Gessler

Siegfried

ALTATER likörgyár

csász. és kir. udvari szállító és ő csász. és kir. Fensége József főherceg kamarai szállítója

Budapest—Kőbánya.

3 uj szó...

Altvater

Gessler

Budapest

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon. József főherceget 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéseket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

Csak 4 napig Aradon!

VILLAND TESTVÉREK

a világ egyik legnagyobb és legmodernebb

CIRKUSZA

Aradon, a Béla-téren.

Ma pénteken, f. hó 19-én

fényes előadás.

Teljesen új műsorral.

Fellépte az összes szerződött tagoknak. Itt még nem látott óriási attrakciók.

Szombaton, július 20-án

rendkívül fényes előadás

tisztelet estélye Willand testvérek igazgatóknak, mely alkalommal többször lépnek fel és ez alkalommal adják itt először „Hamlet paródiáját”, melyet Budapesten több mint 200-szor adták elő s több más itt még be nem mutatott mókákban.

Rossz idő ellen védve.

1766

Vasárnap, folyó hó 21-én két előadás Délut. 4 órakor Este 8 órakor.

Helyárak: Páholy 20 kor., Páholy szék 3 kor., Körszék 2 kor., I. hely 1 kor., 60 fill., II. hely 1 kor., 20 fill. Karzat 60 fillér.

Jegyek előre válthatók: Muskát Miksánál (Minorita-palota)

APRÓ HIRDETESEK.

Fess barna hölgyek figyelmébe!

Gentri, valódi uriember vagyok, most kerültem Aradra s ismeretség híján megismerkedni szeretnék „állandó barátság” céljából oly fiatal barna leánnyal, kiképzés, szeretetre méltó és feltétlen művelt. Leveleket „Fővárosi” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 1772

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad. 361

Szalonna,

perzselt, légen szárított, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszent-Annán. 1691

Egy négy polgárit

vagy középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon. 361

Egy jó családból való

6 gimnáziumot végzett fiatal ember mint gyakornok felvétetik Udvary Kossuth Pál gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. Németül tudók előnyben részesülnek. 1752

Nagyvarjas alatt

140 hold

szántó föld

tanya épületekkel, egészben vagy két részben 1760

eladó vagy haszonbérbe kiadó.

Bővebbet Singer Izrael-nél, Arad, Kossuth-u. I.

Mint

házvezetőnő

korosabb egyedüli nő, magános öreg urhoz augusztus elsőre jó fizetéssel

felvétetik

Lukácsy Miklóshoz,

nyugdíjas takarékpénztári vezérigazgatóhoz. 1778

Lakik: Erzsébet királyné-körút 20-ik szám, gróf Königszeg ház első emeletén az udvarban.

Jelentkezhetni

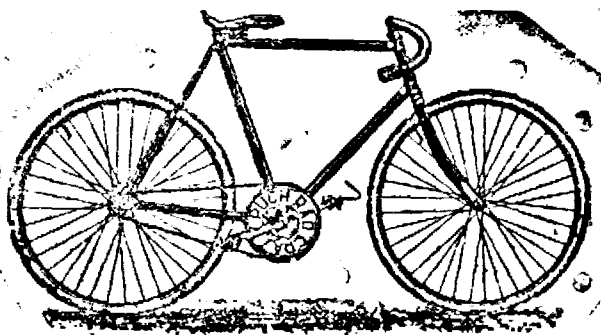
naponként a délelőtti órákban.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

Legolcsóbb üzemelő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás kivan zárva.

Kötségnélküli vizellátása községek, gyártelepek, gazdaságok, mezőlakások, villák, vasúti állomásoknak, stb.

Megőntözése

kertek- és parkoknak.

Lecsapolása

tavak- és téglagyáraknak, stb.

Tervek és költségvetések

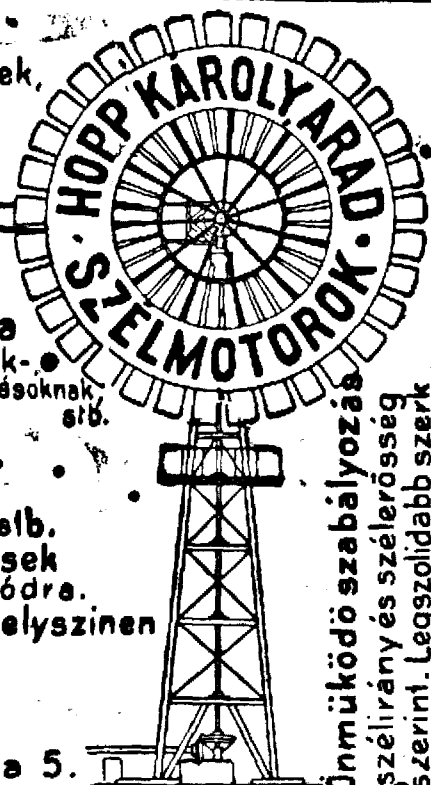
minden alkalmazási módra.

Tervezetek kiváratra a helyszínen felvétetnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája, ARAD, Széchenyi-utca 5.

987

Önműködő szabályozás széllirány és szél erősség szerinti. Legszolidabb szerkezet legmagasabb munkaképe

Gyógyáru üzletünkben

két tanuló felvétetik.

341

Vojtek és Weisz

gyógyáru nagykereskedése

ARADON.

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használatát által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszerára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Sudassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.